

Naročnina mesečno 12 Lir, za inozemstvo 20 Lir — nedeljska izdaja celoletno 34 Lir, za inozemstvo 50 Lir. Ček rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate.

Podružnice: Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

SCOUVENEC

Izšla vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana. Telefon 4001-4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Abbonamenti: Mese 12 Lire; Estero, mese 20 Lire, Edizione domenica, anno 34 Lire, Estero 50 Lire. C. C. P. Lubiana 10.650 per gli abbonamenti: 10.349 per le inserzioni.

Filiale: Novo mesto

Il Bollettino No 629
Attività aerea nel bacino Mediterraneo
Automezzi nemici attaccati
Il Quartiere Generale delle Forze Armate comunica:
Sul fronte Cirenaico nessun avvenimento di rilievo. Il maltempo eccezionale perdurante nel bacino Mediterraneo ha ancora ridotto la attività aerea; automezzi nemici in movimento sulla >Via Balbia< sono stati efficacemente attaccati da bombardieri germanici.

Vojno poročilo št. 629
Delovanje letalstva v Sredozemlju
Sovražna vozila bombardirana
Glavni Stan italijanskih Oboroženih Sil objavlja:
Na bojišču v Cirenajki ni bilo važnih dogodkov. Izredno slabo vreme, ki je vladalo v Sredozemlju, je zmanjšalo tudi letalsko delovanje; nemški bombniki so izdatno napadli sovražna avtomobilska vozila, ki so se gibala po >Via Balbia<.

Berlin, 20. febr. AS. Tu se je izvedelo, da je neki nemški podoficir v Libiji v puščavi ujel dopisnika agencije Reuter.
Nad 40.000 novih častnikov
Rim, 20. febr. AS: Duce je sprejel kr. vis. kneza Piemontskega, ki mu je poročal o delovanju šol za rezervne častnike, katerih tečaji so se končali te dni in dali več kakor zadovoljive uspehe. Deset tisoč mladih rezervnih častnikov, prihajajočih iz vseučil, fašistovskih organizacij, je po strogi, dvanaestmesečni pripravi prešlo v tri vojaške stopnje: od navadnega vojaka do narednika in do kadeta ter si pri tem izoblikovalo značaj in dobilo potrebno tehnično in strokovno pripravo. Za njihovo pripravo je zlasti skrbel knez Piemontski kot vrhovni nadzornik pehote in to z obiski, nedolnimi nadzorovanji ter navzočnostjo pri skupnih. Ta močnega skupina deset tisoč častnikov stopa zdaj v vrste vojske, da bodo vzgajali nove velike enote, ki so že sestavljene ali pa se sestavljajo. Druga skupina 30.000 častnikov bo pripravljena v prihodnjih mesecih. Vsega se torej pripravlja 40.000 novih rezervnih častnikov na to, da bodo z visokim vojaškim in fašistovskim duhom izpolnili svojo nalogo in poslanstvo.

Prisega hrvatske legije v Italiji
Prisostvovala sta ji general Cavallero in maršal Kvaternik
Maršal Kvaternik se zahvaljuje Mussoliniju - Veliko navdušenje hrvatskih listov za vojvodo Spoletskega

Rim, 20. februarja. AS: Včeraj sta nekje v Severni Italiji vrhovni poveljnik vseh hrvaških vojnih sil, maršal Kvaternik in načelnik italijanskega generalnega štaba, general Cavallero, prisostvovala prisegi hrvaške legije. Poleg osebnosti, ki spremljajo maršala Kvaternika na njegovi poti po Italiji, so bili navzoči tudi hrvaški poslanik v Rimu, vrhovni nadzornik planinskih oddelkov in voditelj italijanskega vojaškega odposlanstva v Zagrebu, general Ožič.
Po pregledu razvrščene oborožene legije, ki je imela tudi novo zastavo, katero ji je podarila italijanska vojska, je bil slovesni obred zaprisoge. Potem je imel maršal Kvaternik v jaskom kratak nagovor, v katerem je med drugim dejal, da se mora na ta svet dan zahvaliti Nj. Vel. Kralju in Cesarju ter Duceju, da je z njuno pomočjo zdaj gost velike in močne Italije v mestecu, ki je v imenu italijanske vojske poklonilo hrvaško zastavo, s katero se morajo vojaki junaško boriti za slavo domovine in za poglavnika. Gotovo je, da bodo vrli sinovi hrvaškega naroda držali prisego. Govor legionarjem je končal s pripombo, da pomeni, boriti se ob boku italijanske vojske, najvišjo čast.
Legija je nato brezhibno korakala pred maršalom Kvaternikom in generalom Cavallero. Po paradi je vrhovni poveljnik vseh hrvaških oboroženih sil sprejel poročila častnikov, katerim je izrazil svoje zadovoljstvo nad legijo. Zahvalil se je potem še italijanskemu častniku za njihovo sodelovanje ter med drugim tudi dejal, da Jadransko morje ni morje, ki bi ločilo Italijo in Hrvaško, pač pa ju veže ne samo stvarno, temveč tudi duhovno. Končno je poudaril, da je izključno Ducejeva zasluga, če je danes Hrvaška neodvisna in svobodna, ter da nihče ne sme pozabiti niti za trenutek na velikodušnost predsednika italijanske vlade. Poglavniki čilji so znani in Hrvatje morajo stremeti za temi cilji z vsemi svojimi moralnimi in telesnimi silami, za blagor domovine.
Ekce. Cavallero je imel nato kratak govor, v katerem je sporočil hrvaškim tovarišem pozdrav italijanske vojske, s čimer je sprožil val navdušenja za Duceja in poglavnika.
Zagreb, 20. februarja. AS: Vsi hrvaški listi prinašajo na prvi strani slike Spoletskih Vojvod, designiranih hrvaških Vladojev, v zvezi z avdienco, ki sta jo dovolila maršalu Kvaterniku.

Japonsko prodiranje v Birmanijo, Sumatro in na Timor

Port Darwin in Surabaya ponovno bombardirana - Japonski plen in ujetniki v Singapurju - Napadi na Luzon

Tolio, 20. febr. AS. Japonski cesarski stan objavlja, da so se japonske pomorske in suhozemske sile danes zgodaj zjutraj izkrcale v Diliu in Kubangu na otoku Timorju.
Bangkok, 20. febr. AS: Rangoonski radio prižnava, da napredujejo japonske čete od reke Bilina proti jugu k Pekutu. Tam so angleške oblasti v množicah začele zapirati prebivalstvo, ker sumijo, da ima večina zveze z Japonci. — Kako siloviti so boji, priča tudi uradno poročilo, ki pravi, da so znatni angleški oddelki 48 ur odbijali japonske pehotne, topniške in strmoglavke napade, dokler niso bili čisto uničeni.

Rim, 20. februarja. AS. Poročilo nizozemskega vrhovnega poveljstva v Bataviji pravi, da so včeraj japonski bombniki napadli pristaniški predel Surabaya. Poleg tega so Japonci bombardirali in s strojnimi obselevali neko letališče na vzhodni Javi, danes pa neko drugo letališče na zahodnem delu istega otoka.

Saigon, 20. febr. AS. Uradno poročilo iz Batavije pravi, da so se japonske sile skušale izkrcati na otoku Bali.

Tokio, 20. febr. AS. Z bojišča poročajo, da so japonski bombniki napadli več ciljev v Južnem morju, med njimi tudi nizozemsko oporišče Fakak na Novi Gvineji, otoke Debo ter Timor.

Tokio, 20. febr. AS. Cesarski glavni stan poroča, da so japonska letala z velikim uspehom napadla letališče Buittensore, južno od Batavije. Na letališču je bilo uničenih 27 letal.

Bangkok, 20. februarja. AS. Avstralski radio objavlja, da so danes zjutraj japonski bombniki spet napadli Port Darwin. Avstralski minister pošte je izjavil, da so bombe poškodovale važne poštne naprave.

Saigon, 20. febr. AS: Avstralski ministrski predsednik Curtin je sporočil, da je severno avstralsko pristanišče Port Darwin bilo včeraj popoldne drugič bombardirano po japonskih letalih in da je povzročena huda škoda.

Manilla, 20. febr. AS: Oddelki japonske mornariške pehote so v sodelovanju z oddelki vojske, ki se bori na polotoku Batangu zoper oddelke ameriškega generala Mc Arthurja, po petnajstidnevem obleganju napadli in uničili trdnjavo in druge vojaške naprave v Lingau na vzhodnem bregu polotoka Batanga (na filipinskem otoku Luzonu).

Sanghai, 20. febr. AS: Ameriško uradno poročilo pravi, da je general Wavell, vrhovni poveljnik zavezniške vojske v jugovzhodnem delu Tihega morja, bil ranjen med nekim japonskim letalskim napadom. General Wavell je zdaj nekje pri Soerabaji.

Singapur, 20. februarja. AS. Profesor tokijske univerze Kideze Tanakatete je postal ravnatelj slovitega muzeja Raffles in singapurske-

ga botaničnega vrta. V tem muzeju so zbrane vse vrste pestrega živalstva na Malajskem polotoku, v botaničnem vrtu pa so dragoceni eksplariji tropskih rastlin.

Stockholm, 20. februarja. AS. Avstralski ministrski predsednik je izdal nove ukrepe, po katerih so državljani dolžni staviti sebe in svoje imetje popolnoma na razpolago državi. Komisar za cene je dobil polnomočje, da sme znižati obresti investiranih kapitalov za 4%.

Sanghai, 20. februarja. AS. Kitajski tisk piše o odločitvi japonske vlade, da se Kitajski spet povrne angleške koncesije in izraža hvaležnost nankinske vlade Tokiu.

Tokio, 20. februarja. AS. Japonski cesarski stan objavlja, da so japonska letala, ki delujejo na Sumatri in Javi, bombardirala letališče Bettentzorg in uničila na zemlji 20 ameriških in nizozemskih letal. Japonska letala so se nepoškodovano vrnila na svoja oporišča.

Japonska bo zaščitila portugalski Timor

Izgnala bo Angleže in Nizozemce iz Timorja, nato pa ga zopet izpraznila

Tokio, 20. febr. AS. Poročevalski odsek japonske vlade sporoča, da je japonska vlada v namenu zavarovati obrambo svoje države, sklenila izgnati vse angleške čete, ki so po 17. decembru 1941 prevzele kontrolo nad portugalskim delom otoka Timorja brez soglasja portugalskih oblasti. Poročilo dodaja, da bo japonska vlada zagotovila ozemeljsko nedotakljivost portugalskih posesti v vzhodni Aziji in da se bodo japonske čete umaknile iz krajev, ki jih bodo zasedle. Vsebinske izjave je naslednja: 17. decembra so angleške in nizozemske čete vdrle na portugalski Timor vključno protestu portugalske vlade in ga zasedle. Od takrat so bila v teku pogajanja med Anglijo in Portugalsko za umik teh čet. Portugalska vlada je skušala izboljšati položaj, ki pa je doslej ostal nespremenjen. Pri japonskem napredovanju na nizozemskem Timorju morajo japonske sile izgnati angleške in nizozemske čete iz portugalskega Timorja zaradi lažne obrambe. Japonska vlada se popolnoma zaveda položaja, v katerem se nahaja portugalska vlada, ki je bila v zadregi zaradi zločina Anglije in Nizozemske in zaradi preziranja mednarodnega prava in zato izjavlja svojo pripravljenost zavarovati ozemeljsko nedotakljivost portugalskega Timorja in bo umaknila svoje čete s tega ozemlja, ko bodo doseženi cilji, ki jih sleduje za obrambo svoje države in dokler bo portugalska vlada ostala nevtralna proti Japonci, ki sicer nikakor ne pritiska na Portugalsko.

Krvave sovjetske izgube na vzhodu

Sovjeti so izgubili 79 tankov in 39 topov

Nemško vojno poročilo
Hitlerjev glavni stan, 20. febr.: Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:

Na vzhodu je imel sovražnik pri brezuspešnih napadih zopet krvave izgube. Na srednjem odseku so izpodleteli ponovni izpadni poskusi obkoljenih sovražnih sil.

V bojih 18. in 19. februarja je bilo uničenih oziroma zaplenjenih 79 sovražnih tankov. Sovjetsko letalstvo je včeraj izgubilo 39 letal. Pogrešana so 4 lastna letala.

V Severni Afriki nobenih večjih bojev. Skupine nemških bojnih letal so kljub slabemu vremenu uspešno napadle angleške motorizirane oddelke v vzhodni Cirenajki.

Nekaj angleških bombnikov je preteklo noč priletelo ne preveč globoko v zahod. Nemčijo.

Italijanska junaštva na vzhodnem bojišču

Sofija, 20. februarja. AS. Poluradni »Večere« objavlja članek, posvečen italijanskemu ekspe-

Pred zasedbo Port Darwina?

Stockholm, 20. febr. AS. Londonski dopisnik lista »Svenska Dagbladet« poroča, da v Londonu pričakujejo, da bodo Japonci poskušali zasedeti Port Darwin v Avstraliji. To oporišče je posebno dostopno za napade, ker ga je težko braniti zaradi popolne izločenosti iz celine. Zasedba Port Darwina bi Japoncem omogočila nadzorstvo nad vsemi potmi med Tihim in Indijskim morjem.

Ujetniki in plen v Singapurju

Tokio, 20. febr. AS. Dopisnik lista »Asahi« poroča iz Singapurja, da znaša dokončno število ujetnikov v singapurski trdnjavi 32.000 Angležev in 35.000 Indijcev. Japonske sile so tudi zaplenile 40 poljskih topov, 50 protiletalskih topov, 50 protiletalskih stroja in nad 5000 avtomobilov.

Življenjska pot novega madžarskega podregenta

Slovesnosti pri volitvah in prisegi

Budimpešta, 20. februarja. AS. Horthy je bil izvoljen za madžarskega podregenta in je že prisegel. Slovesne seje madžarskega senata in zbornice, na kateri so izvolili novega podregenta, se je udeležilo nad 500 senatorjev in poslancev v zgodovinskih narodnih nošah. Zanj se je odločila ogromna večina, tako da volitve sploh niso bile potrebne. Po izvolitvi je odšel predsednik vlade v kraljevi grad ter je državnemu upravitelju Horthyju sporočil izvolitev. Ta je takoj prišel v zbornico in prisostvoval prisegi podregentovi, ki je bil navdušeno pozdravljen. Podregent se je priklonil svojemu očetu ter mu izrekel prisego.

Angleške pomorske težave

Rim, 20. februarja. AS: Lord Alexander je dal več izjav za agencijo Reuter. Tri od teh se splača omeniti in poudariti, ker osvetljujejo položaj. So pa:

1. Lord Alexander je pojasnil dolge in trde boje, ki jih je angleško brodogradništvo moralo neprenehoma prestatati z močnim italijanskim brodogradjem. Prvič se je zdaj zgodilo, da je stari lord, ki je očividno pozabil, da je v svojih prejšnjih govorih pripisoval manj važnosti italijanski mornarici, dal takšno priznanje moči italijanske brodogradnje.

2. Tudi lord Alexander je potrdil, da Anglija čuti žive simpatije do boljševizma in da stori vse, kar le more, da bi boljševizem podprla v njegovem boju proti Evropi.

3. Lord Alexander je povedal, da je nesreča pri Pearl Harbourju, ki je zadela angleško-

ameriško pomorsko silo po hudih izgubah, katere je pretpelo angleško ladjevje na Atlantiku, na Sredozemskem in Egejskem morju, zlasti pa še v Grčiji in na Kreti, izpreverga pomorsko vojskovanje britanskega imperija in ameriških Združenih držav.

V pomorskem vojskovanju pridejo v poštev resnične ladje, ki se plovejo, ne pa tiste, ki jih ni več in ki počivajo da dnu morja ali pa so v popravilu.

Rooseveltova zahteva po novem kreditu odbita

Lizbona, 20. febr. AS. Finančni odbor predstavnika doma Združenih držav je 16 proti 8 glasovi odbil Rooseveltovo zahtevo za nov kredit v znesku 300 milijonov dolarjev, namenjen za brezposelne delavce, ki bi jih namestili v vojni industriji.

Sprememba angleškega vojnega kabineta

Rim, 20. febr. AS. Uradno poročilo iz Londona objavlja, da je novi angleški vojni kabinet sestavljen takole:

Ministrski predsednik in minister za narodno obrambo Winston Churchill; minister za domovino Clement Attlee; čvar pečata in predsednik zbornice sir Stafford Cripps; predsednik državnega sveta sir John Anderson; zunanji minister Anthony Eden; minister Oliver Lyttleton in minister za delo Ernest Bevin. Attlee bo tudi podpredsednik spodnjega doma. Novi vojni kabinet torej nima več devet, ampak sedem članov. Člana vojnega kabineta nista več Arthur Greenwood in sir Kingsley Wood. Beaverbrook, ki je bil povabljen, pa je vabilo odklonil »iz zdravstvenih razlogov«.

Ženeva, 20. februarja. AS. Angleški tisk je precej ugodno sprejel spremembo vojnega kabineta, toda listi pripominjajo, da spremembe, ki jih je naredil ministrski predsednik, niso dovolj globoke in so razočarale javno mnenje. »News Chronicle« piše, da je sestava vojnega kabineta le deloma zadovoljila tiste, ki so zahtevali popolno spremembo metod pri vojnem vodstvu. V nevturalnih krogih v Ženevi mislijo, da je najvažnejše v tej spremembi to, da je prišel v vlado Stafford Cripps, ki ima zaupanje Anglijo in Rusijo vedno bolj tesni, toda to bo izzvalo težave, ker se nekateri angleški politiki s tem ne strinjajo. Lord Beaverbrook, čigar nenaklonjenost do Crippsa je dobro znana, je odstopil iz zdravstvenih razlogov in odšel v posebnem uradnem poslanstvu v Ameriko. Vsakdo lahko razume, da je to le pretveza, ki hoče rešiti zunanji videz.

Churchill se mora zopet braniti

Berlin, 20. febr. AS. »Börsen Zeitung« piše o ministrskih spremembah v Angliji in pravi, da bo Churchill moral še enkrat poslušati kritiko sprememb svojega kabineta. Med drugim poudarja, da je Churchill bil prisiljen navzlic izjavam, da nima več ničesar novega pripomniti k dogodkom v Singapurju, za danes napovedati drugo sejo zbornice, ki bo tajna.

Z vsega sveta

Nemčija

Iz nemškega uradnega vira poročajo, da so polnoma izmišljena poročila o tem, da bi se nameraval skleniti mir med Norveško in Nemčijo, zlasti pa ni točnih tistih šest točk, ki bi naj bile temelj mirovne pogodbe. Zlasti pa ni resnična točka 6, ki govori o nekaterih norveških ozemljih, zahtevah proti Švedski. Vsa ta poročila so tendenčna in bi naj motila razvoj dogodkov in zvez med skandinavskimi državami.

Finska

Finska vlada je objavila, da je podpisan zakonski načrt o tem, da naj dobijo daljše dopuste vojaki, ki so očetje številnih družin. Vlada je tudi objavila ukrep o raznih olajšavah in prednostih za matere, ki imajo 4 ali več sinov.

Madžarska

Novo pristanišče na Donavi bodo zgradili v mestu Baji ob južnem teku Donave. Prometno ministrstvo je že odobrilo vse načrte. Letos bodo izvedli dela v višini dveh milijonov pengov.

Švica

Brezposelnost v Švici narašča. Od konca decembra do konca januarja ee je število brezposelnih zvečalo od 15.581 na 23.477. V januarju 1941 je število brezposelnih znašalo 21.066.

Nizozemska Indija

General Wavell je bil v bližini Surabaje na Javi ranjen med zadnjim japonskim letalskim napadom.

Japonska

Vladne oblasti so odredile, da naj japonske ženske v času vojne nosijo enotno obleko. Zenska enotna obleka na Japonskem uva enoten način oblačit za slovesne prilike, za vsak dan in za delo. Predvsem se naj japonska ženska moda vrne k starim japonskim načinom in se uva obveza »kimona«. Zdravstveno ministrstvo vodi in ureja vse predpise o oblačilih.

Velika nesreča se je zgodila v japonskem rudniku na otoku Hokaido. Devet rudarjev je zasulo, 37 rudarjev pa niso mogli pravočasno izkopati izpod zasutih grmad.

List »Nichi-nichi« poroča iz Buenos Airesa, da v Združenih državah mrzlično pripravljajo obrambo Alaske. Sklep o utrditvi Alaske je bil sprejet na konferenci v Washingtonu med predsednikom in guvernerjem Alaske. Guverner Alaske Gruening je izjavil zastopnikom tiska, da Alaske ne bo moglo več zavzeti in dela v Alaski bi imela namen pripraviti Alasko ne samo za obrambo, ampak tudi za ofenzivo.

Agencija Domei poroča po še nepotrjenih poročilih iz Šanghaja, da je bil 4. febr. ob obali otoka Jave na krovu vojne ladje »Hudson« najbrž ubit glavni poveljnik angleškega in ameriškega brodira na Tihem morju admiral T. Hart.

Japonske oblasti v Šanghaju odločno zavračajo poročila o tem, da bi bili japonski orožniki tam ustavljeni štiri ameriške častnike in jih na mestu ustrelili.

Španija

V Gibraltar je v sredo priplula angleška letalonosilka, ki je bila hudo poškodovana na Sredozemskem morju. Letalonosilko bodo morali dalj časa popravljati.

Irsko

Irsko oblasti so prepovedale ameriškim vojakom, ki so v Ulstru, prekoračiti mejo Irske, pa če tudi bi bili v civilnih oblekah. V Dublinu so uvedli strogo cenzuro nad tiskom. Inozemski časnikarji bodo smeli v tujino pošiljati necenzurirana samo poročila o sporih in družabnih dogodkih.

Združene države

Nemška podmornica je pred otokom Arubo v Antilih napadla tri petrolejske ladje in jih potopila. Nato je podmornica obstrlevala čistilnice družbe Standard Oil. Neka druga petrolejska ladja je bila torpedirana pri Willenstadtu.

Portugalska

Predsednik portugalske republike general Carmona je pri zadnjih predsedniških volitvah dobil 822.802 glasov od 906.880 vpisanih glasov. Dobil je tedaj 97 odstotkov.

Opice v Gibraltarju

Madrid, 20. februarja. AS. Lakota je prisilila opice v gibraltarskih skalah, da so zapustile svoje brloga in prišle v gibraltarske naselbine iskat živeža. Nenadni prihod opic je izval paniko med tamkajšnjim prebivalstvom.

Sklicanje sveta Pokrajinske zveze delodajalcev

Za 23. febr. 1942 je sklicana v magistratno sejo dvorano prva seja Sveta Pokrajinske zveze delodajalcev Ljubljanske pokrajine, na katere dnevnem redu so:

1. poročilo predsednika; 2. imenovanje članov izvršnega odbora, ki niso že po svojem položaju člani tega odbora; 3. imenovanje članov nadzornega odbora; 4. razprava o proračunu Zveze in včlanjenih združenj ter o računskem zaključku združenj za leto 1941; 5. razprava o obveznih prispevkih delodajalcev; 6. urejanje sindikalne vključitve; 7. odobritev pravil včlanjenih združenj.

Kot znano je bila Pokrajinska zveza delodajalcev Ljubljanske pokrajine ustanovljena novembra meseca 1941 kot najvišja in osrednja organizacija delodajalcev vse pokrajine, ki obsega: Združenje kmetovalcev, Združenje industrijecev in obrtnikov s posebnim odsekom za obrtništvo, Združenje trgovcev, pri katerem so včlanjeni tudi gostilničarji, ter Združenje denarnih in zavarovalnih zavodov. Meseca februarja so bila odobrena po Visokem Komisarju tudi pravila, tako da je dobilo vse poslovanje zveze podlago in zveza že deluje v svojih poslovnih prostorih. Svet zveze, ki je sedaj prvič sklican, tvori po vseh pravih predstnik zveze, predsedniki štirih včlanjenih združenj, predsednik odseka za obrtništvo ter predsednik vseh strokovnih sindikatov.

Gospodarski pomen padca Singapurja

S padcem Singapurja so prišli Japonci v posest celotnega Malajskega polotoka, kar pomeni za Japonce veliko gospodarsko pridobitev. V zadnjem normalnem letu pred vojno je Malakka, kakor se imenuje malajski polotok, dajala 37 odstotkov vse cinkove rude na svetu, še večji pa je bil odstotek surovega cina, ki ga je dajala, namreč 47 odstotkov. Ruda se nahaja v različnih majhnih ležiščih. Glavni revirji pa so v državah Perak in Selangor, ki sta v zadnjih letih dajali 90—95 odstotkov celotne proizvodnje. Izkopana ruda se topi v dveh velikih topilnicah cina pri Singapurju in Penangu, obstaja tudi še neka majhna kitajska topilnica v Kuala Lumpurju. V topilnicah malajskega polotoka pa niso topili samo domače proizvodnje, temveč tudi vso proizvodnjo ostalih vzhodnoazijskih dežel (Birma, Tajsko, Indokina, hol. Indija).

To je velik udarec tudi za Zedinjene države, ki nimajo svoje cinove rude in ki so samo leta 1937 uvažale iz Malaje 65.000 ton od skupnih 94.600 ton surovega cina, kolikor ga je prihajalo iz Malaje. Sedaj so severnoameriške Zedinjene države navezane na uvoz cina iz Bolivije, kjer pa ni topilnic, same Zedinjene države pa tudi nimajo topilnic za cin. Govorili so o tem, da bi jo zgradili do konca lanskega leta.

Japonska pa je dosegla še drug dobiček s padcem Singapurja. Njena proizvodnja železne rude bo zelo obogatena s proizvodnjo malajskega po-

Nove šole v Ljubljanski pokrajini

Ljubljana, 20. febr. AS. V Ljubljanski pokrajini je bilo odprtih več novih šol in 200 brezposelnih učiteljev je zopet dobilo zaposlitev. Na zahtevo učencev so uvedli v šolah fakultativni pouk italijanske. V te tečaj je vpisanih že nad 5000 učencev in njihovo število vedno raste.

Nemotene priprave za pomladansko ofenzivo

Rim, 20. februarja. AS. Na pristojnih vojaških mestih danes ugotavljajo, da na vzhodnem bojišču ni več pričakovati bistvene spremembe položaja. Zimska bitka se je končala ne samo z velikim nemškim uspehom, marveč je omogočila priprave za zmagovalo obnovo nemške pomladanske ofenzive. Velikanski sovjetski napori med zimo niso rodili sadov. Stalin ni mogel doseči nobenega velikega strateškega in taktičnega cilja. Sovjeti niso mogli nikjer predreti skozi nemške črte ali obkoliti nemške oddelke. Kjer so napredovali, so zasedli še nekaj ozemlja, ki so ga Nemci prostovoljno izpraznili, dočim so njihove obrambne postojanke ostale nedotaknjene. Boljševiki so imeli pri svojih napadalnih poskusih velikanske izgube, ki jih ne bodo mogli več nadomestiti. Posledice se bodo čutile v kritičnem trenutku, ko bodo Nemci in zavezniki začeli znova napredovati.

Singapur, 20. februarja. AS. Japonci so zasedli otok Batam blizu singapurskega pristanišča.

formalnost pri oblačenju vlada še vedno v podeželskih dvorih. V mnogih najbolj uglednih hišah večerjajo vsak večer v veliki toaleti.

V razgovoru s poslanikom sva primerjala sedanji položaj s takratnim, ko sem prišel sem iz Amerike v novemburu 1935, t. j. v času vrhunca abesinske krize. Po Grandijevem mnenju je položaj nevarnejši, dasi manj zaostren.

»Tedad smo hodili po ostrini noža, danes pa smo sredi poplave, ki nas odnaša, in imamo vti, da ne moremo nihesar storiti.«

Gentlemen's agreement z dne 2. januarja bi moral vzpostaviti normalne odnose. Če do tega ni prišlo, je krivda na Angležih, ki še vedno gojijo mržnjo zaradi izgubljene šahovske partije v abesinskem vprašanju in puščajo odprta vrata s tem, da ne priznajo Imperija. Angleško javno mnenje je večinoma enodušno naklonjeno rdeči Španiji, s katero se mi bojujemo. Angleži nečesto razumeti, da bi bila velika škoda za vse, če bi se boljševiški režim utrdil na jugu Pirenejev. Kakor da ne bi zadostovalo imeti za sovražnike nas in Nemce ter Špance v Evropi, čutiljo potrebo, da si napravijo za sovražnike še Japonce na Daljnem Vzhodu. »Velika poplava, ki nas odnaša, da uporabim Grandijeve besede, je angleško nerazumevanje resničnosti, nerazumevanje, ki onemogoča vsak resničen, konstruktiven sporazum in skupnih interesih. Sprašujem se, proti kakšnemu morju nas odnaša!«

Četrtek, 8. julija. Včeraj je bil dobrodelni večer v korist narodnega Rdečega križa v glavni dvorani Westminstera. Vsaka država je imela svoj paviljon, kjer so gospe in gospodične prodajale običajne predmete, ki se prodajajo na dobrodelnih prireditvah. V italijanskem paviljonu sta bili med drugimi baronesa Morani Rocca in moja tajnica v odboru za neumešavanje, gospodična Pestalozza. Rekli sta mi, da so v našem paviljonu kupovali samo rojaki in osebni prijatelji, medtem ko ga je angleška javnost očito bojkotirala. Častiljive gospe so ho-

Gospodarstvo

lotoka. Železne rude je namreč na Malajskem polotoku izredno veliko; z visokim odstotkom železa in se da pridobivati v dnevnem kopu. Rudniki so bili že prej v rokah japonskih družb, ki so vso rudo izvažale na Japonsko. Leta 1937, t. j. po zadnjih razpoložljivih statističnih podatkih, je znašala proizvodnja železnih rud na Malajskem polotoku 2,5 milij. ton.

Prodaja oblačilnih predmetov. Združenje trgovcev Ljubljanske pokrajine obvešča vse trgovce, ki prodajajo tekstilne in oblačilne predmete ter obutev, da so primorani prodajati omenjene predmete tudi vsem častnikom in vojaškim uradnikom proti predložitvi osebne legitimacije in osebne nakaznice za nabavo blaga. S tem se popravila navodilo v okrožnici št. 300, z dne 3. februarja t. l. 5. odstavek.

Posojilo za francoske železnice. Nacionalna družba francoskih železnic je razpisala notranje francosko posojilo v znesku 5 milijard lir in sicer znaša obrestna mera 3,5%. Amortizacijska doba je 15 let. Emisijski tečaj je 96,5%. V zvezi s tem objavljajo francoski listi tudi podatke o poslovanju družbe, ki je svoje prvo poslovno leto 1938 zaključila z deficitom skoraj 2 milijard frankov. Leta 1939 je bilo že prebita 304 milij. frankov, za leto 1940 pa 2.019 milij. frankov. Slični znesek računajo za 1941. Družba je zmanjšala število svojega uslužbenstva za 50.000 na 414.000. Vojna škoda je cenjena za 1939 na 590, za 1940 na 1.850 milij. frankov.

Belgijska narodna banka izkazuje v letu 1940 od 23. junija do konca leta zvišanje obtoke bankovcev od 33,45 na 34,47, v sredi leta 1941 je obtok bankovcev narasel na 39,89, na koncu leta pa na 48,3 milijarde frankov. Zlati zaklad, ki se nahaja v inozemstvu, znaša 21 milijard frankov. Posojilo emisijske banke v Bruslju znaša 10,68 (1,88) milijarde, državi pa 15,95 (8,28) milijarde.

Podaljšanje italijansko-turške trgovinske pogodbe. Italijansko-turška trgovinska pogodba je po poročilih iz Ankare podaljšana za leto dni.

Iz Hrvaškega bankarstva. Pri Prvi hrvaški obrtni banki so bili izbrani člani ravnanstevstva: dr. Karel Pelikan, dr. Josef Prular, Klement Florijan, Jaroslav Šimek in Edvard Krouček, vpisana pa Juraj Pajonovič in Djura Pany. — Pri Trgovski veleobrtini banki je bil izbrisan član uprave dr. Branko Roguljič, vpisani pa Ivan Gromes, Rudi Woller in dr. Dragun Jun.

Gospodarstvo s surovinami v Srbiji. Dosedaj je bilo v Srbiji ustanovljenih 8 gospodarskih central. Obstojajo centrale za železo in ostale kovine, za tekstilije, za kemične proizvode, za usnje in krzno, za kavčuk in njega proizvode. Te centrale so organizirane kot samostojne pravne osebe, katerih vodstvo se ravna po direktivah generalnega pooblaščenca za gospodarstvo v Srbiji. Financirajo pa te centrale gospodarski krogi s svojimi prispevki.

Razprava proti Gamelinu, Blumu in Daladieru

Viehy, 20. febr. AS. Včeraj se je v Rionu začela razprava zoper bivšega vrhovnega poveljnika francoske vojske generala Gamelina, zoper bivša predsednika vlade Daladierja in Bluma ter druge osebnosti iz bivših francoskih vlad. Po branju obtožnice so zasliševali generala Gamelina, ki je dejal, da odklanja odgovor na kakršnokoli vprašanje, ki mu ga bo postavilo sodišče. Zatem so zasliševali Leona Bluma, ki je trdil, da je krivdo za vse, kar se je v Franciji zgodilo, treba pripisovati izključno vojaškemu poveljstvu in je dostavil, da spričo tega, ko general Gamelin molči, izgublja proces v Rionu vsak smisel.

Za Blumom so zasliševali Daladierja, ki je tudi zavračal vso odgovornost za poraz Francije na vojaško poveljstvo. Zatem je bila razprava odložena do danes.

Angleški rušilec potopljen

Rim, 20. febr. AS. Angleška admiralieta sporoča, da je bil potopljen rušilec »Gurkha«. Zgrajen je bil leta 1937, imel je 1870 ton, posadka pa mu je štela 240 mož.

Enotna jed ob sobotah in nedeljah

Rim, 20. februarja. AS. Uradni list prinaša ministrski dekret z dne 17. februarja 1942-XX, ki uva enotno jed v javnih obratih za večerjo ob sobotah ter za kosilo in večerjo ob nedeljah. Zakonski dekret je stopil z večerajšnjim dnem v veljavo.

dile mimo, vihale nosove, šobile ustnice in govore tako glasno, da je bilo slišati: »Tukaj ne bomo kupile nihesar!«

Mi v odboru za neumešavanje smo bolje vzgojeni, a imamo kljub temu dvakrat na teden krizo. Zdi se, da bo šlo vse rakom žvižgat. Dnevnik opozarja na »odločilni dan« pri delu odbora za neumešavanje. S tem hočejo reči, da bodo jutri tam na seji govorili Grandi in Ribbentrop za falangistično Španijo, Corbin in Majski pa za rdečo. Portugalski in Španci bodo skušali ustreči zdaj tem zdaj onim. Lord Plymouth bo skušal povežati dve nerazdružljivi teži. In vse se bo končalo s sklicanjem novega sestanka.

Moj nemški tovariš je danes primerjal odbor za neumešavanje s posteljo. Rekel je, da velesile delajo to, kar se jim zdi in ugaja, toda vsakih tolikokrat zapazijo, da postaja igra nevarna. Tedaj se spravi v posteljo odbora za neumešavanje in potegnejo nase odeje. Čez nekaj časa pomolijo glave izpod odej. Vidijo, da je vse mirno, vstanejo in delajo vsaka po svojem okusu

1938

Torek, 15. februarja. Na povabilo sem v teh dneh dvakrat predaval študentom: enkrat v London School of Economics, drugi pa v King's College (na londonski univerzi). Ne vem, če so se moje besede zdele študentom zanimive, vem pa, da je bilo zame zanimivo, približati se angleškemu študentskemu svetu: in to — manj aristokratskemu. V ostalem pa opažam pri londonskih študentih skoraj iste karakteristične črte kot pri onih v Oxfordu, kamor me je znani in spoštovani humanist profesor Toligno povabil predavati študentom Magdalen Collega. Angleški študentje se mi zdijo bodisi fizično bodisi duševno slabokrvni. Pri razgovorjanju z njimi se vidi, da jim manjka ambicije. Močje je neizbežno, da je tako. Britanski imperij se nahaja v statični dobi. Trudi se, da bi ohranil, kar že ima. (Dolje.)

Iz Hrvaške

Člani nemške narodnostne skupine v Hrvaški zvezi delavcev in privatnih nameščenecv. Uradni list hrvaške vlade je te dni objavil pravilnik Hrvaške zveze delavcev in privatnih nameščenecv. Po teh pravilnikih obe zvezi obvezno sprejemata v članstvo vse delavce in privatne nameščenice v sedanji hrvaški državi. V smislu zakonske odredbe o pravnem položaju nemške narodnostne skupine na hrvaškem državnem področju je nemško delavstvo na Hrvaškem organizirano v Nemški delovni skupnosti. Članstvo v tej organizaciji, ki je kot organizacija tudi priključena omenjenima stanovskima organizacijama delovnega ljudstva na Hrvaškem, je za nemško delavstvo obvezno.

Hrvaška državna opera pod novim vodstvom. Zaradi imenovanja prof. Stanislava Stražničkega, dosezanega upravnika hrvaške opere za rednega profesorja na Glasbeni akademiji, je prevzel do nadaljnjega dolžnost upravnika opere sam intendant hrvaškega državnega gledališča prof. Dušan Žanko, ki je tekoče umetniške in upravne posle izročil Lovru Matačiču in Jakobu Gotovu.

Hrvati bodo branili svojo državo. Tako je poudarjal hrvaški zunanji minister dr. Lorković v svojem govoru, ki je bil namenjen Hrvatim v Ameriki. Istočasno je tudi naglašal, da Hrvati nečesto nobene drugačne rešitve svoje nacionalnega vprašanja, kakor je sedanje: svojo hrvaško državo, ter se ne navdušujejo ne za Srbijo in ne za Jugoslavijo, temveč samo za svojo Hrvaško.

Razstava nemških kiparjev v Zagrebu. Po poročilih hrvaškega časopisja bodo priredili letos najboljši nemški kiparji veliko in reprezentativno razstavo v Zagrebu.

Natečaj za koračnice, zborni pesmi in recitacije. Hrvatski državni propagandni zavod je razpisal natečaj za več hrvaških koračnic, zbornih pesmi in recitacij.

Nove odredbe o kupovanju in prodajanju živil in njihovih cenah. Hrvatski gospodarski minister dr. Toth je izdal novo naredbo o nadzoru nad cenami. Po tej naredbi je najstrožje prepovedano vsako kopičenje živil, prodajanje pod roko, kupovanje in prodajanje blaga po višjih cenah, kakor so pa za tiste predmete uradno določene.

Veliki snežni zameti na Hrvaškem. O zadnjih snežnih zametih na Hrvaškem poroča hrvaško časopisje, da so bili tolikšni, kakor jih ne pomnijo niti stari ljudje. V Zagrebu je padlo več snega, kakor pa leta 1929. Mestne ulice je čistilo poleg mestnih delavcev še 2500 vojakov. Pri čiščenju je sodelovala tudi šolska mladina. Zaradi snega je bil železniški promet na več progah ustavljen.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAF

Predstave ob delavstvenih ob 16 in 18.15, ob nedeljah in praznikih ob 10.30, 14.30, 16.30 in 18.30

Dogod včlene malega dečka v pretekli svetovni vojni po romanu Salvatorja Gotte

MALI PLANINEC
E. Sannangelo, M. Ferrari, M. Artese itd.
KINO MATICA - TEL. 22-41

Nesmrtno delo Viktor Hugo-jeve drame ki jo je ugalsbil »lavlvi G. Verdi v opero

RIGOLETTO
Michel Simon, Paola Barbara, Rosano Brazzi
KINO UNION - TEL. 22-21

Zabavna filmska komedija po znanem gledališkem komadu
Rdeče rože
Viktor de Sica, Umberto Molnati, Renee Saint Cyr, Vivi Gioi
KINO SLOVA - TEL. 27-30

Iz Srbije

Predsednik občine v Pančevu o dosedanem delu tamošnje občinske uprave. Zupan mesta Pančeva, dr. Anton Georgijević, je v svojem delovnem kabinetu sprejel srbske častnike ter jim je dal izjavo o dosedanem delu pančevske občinske uprave. Zupan je v svoji izjavi poudarjal, da je bilo tudi za pančevsko občino eno glavnih vprašanj: preskrba mesta z drvmi. Občina ga je še precej zadovoljivo rešila ter je še pravočasno preskrbela zadostne količine drv. Prav tako je za prehrano ljudstva preskrbljeno, ker je občina nakupila takoj v začetku 430 vagonov pšenice, kar bo zadostovalo za prehrano mešanstva do prihodnje žetve. V Pančevu se je pa po izjavi tamošnjega župana razvila tudi precejšnja gradbena delavnost ter namerava občina še to leto zgraditi moderno klavnico, ki je mesto do sedaj sploh še ni imelo. Klavnico bodo postavili daleč vstran od mesta ob sami Donavi. Občina je nadalje tudi ustanovila svojo hranilnico.

Popisovanje obveznikov delovne službe v Srbiji. Vodstvo delovne službe v Srbiji je poslalo vsem občinam in ostalim uradom pole za popis vseh obveznikov delovne službe. Zaenkrat so v Srbiji popisali samo letnike od 1915 do 1924.

Srbska kaznilnica v Zabeli pri Požarevu zopet sprejema stare znanee. Poročali smo že, da je ob izbruhu vojne lanske leto večina kaznjencev pobegnila iz največje srbske kaznilnice v Zabeli pri Požarevu. V kaznilnici je bilo tedaj zaprtih 1700 kaznjencev, ki so se potem razbežali na vse strani, v glavnem pa so se zatekli v gozdove. V zadnjem času se je v zavod vrnilo že več kaznjencev prostovoljno, druge pa love orožniki po Srbiji ter jih v primeru, če se med tem časom niso vnovič pregrešili proti zakonskim predpisom, vračajo v kaznilnico, drugače pa izročajo sodnim oblastvom zaradi novih razprav. Veliko kaznjencev je vojaška oblast postavila tudi pred naglo sodišče, ki jih je skoraj vse zaradi upora obsodilo na smrt in postrelilo.

Upokojitev sodnikov. Srbsko pravosodno ministrstvo je upokojilo predsednika kasacijskega sodišča v Belgradu Rudomirja Jankovića in dr. Jovana Savkovića, predsednika prejšnjega Bodelka istega sodišča. Izvršitev zakona je pa podaljšana do konca tega leta.

Prosvetno ministrstvo spopolnjuje Narodno knjižnico. Srbsko prosvetno ministrstvo je naročilo iz svoje knjižnice skoraj vse svoje knjige Narodni knjižnici, ki je bila pri bombardiranju Belgrada močno poškodovana.

Zdravilišče za tuberkulozne na Ozrenu. Edino srbsko zdravilišče za tuberkulozne na Ozrenu je sedaj odprto in je že pričelo sprejemati bolnike. Zavod razpolaga s 138 posteljami, od katerih je 20 rezerviranih za bolnike, ki se v zavodu brezplačno zdravijo, 20 pa za bolnike okrožnega urada in železniškega bolniškega sklada, ostale postelje so na razpolago za druge bolnike.

Daniele Varè:

Ko se bliža nevihta nove vojne...

(Odlomki iz diplomatskega dnevnika.)

Torek, 20. aprila. Claridges se začneja polniti z bogatimi indijskimi maharadžami, ki prihajajo na slavnosti kronanja. Vsak ima spremstvo dvajsetih oseb ali več, blagajne, kovčkov na stotine, po deset avtomobilov, enega bolj razkošnega od drugega. Za londonske trgovce so ti radže nebeška mana, toda v združbi jih še vedno gledajo zviška kot na ljudi drugačne polti. Ko sem bil za časa kronanja v Londonu, je moja hčerka Diana pripeljala indijskega radžo (bolje, da ne povem, katerega) v hišo naših angleških sorodnikov. Ti so bili sicer zelo ljubezni, toda pozneje so ji očitali, da se družijo s črncem! Dianin prijatelj radža je imel vsaj osem Rolls Roycev, vse rumeno barvane, kar je v delatičnih očeh izbrislalo barvo radžine polti.

Na koncu hodnika, kjer stanujem, se je nastanila žena jodhpurskega radže. Pravijo, da je velika lepa gospa. Toda nikomur ni dovoljeno obdovovati jo. Njen obraz je zakrit s pajčolanom; ima avtomobil z motornimi stekli in hotelski uslužbenci ji morajo pokazati hrbet, kadar gre mimo. Vzela je v najem hišo v Park Laneu, da bi opazovala sprevod skozi priprte oknice. Gotovo se noben zapadnjaški sprevod ne bi mogel primerjati z bleščajočo veličastnostjo indijskih sprevodov s sloni, ki nosijo na hrbtih z biseri okrašene baldahine.

Danes sem zajtrkoval v poslaništvu. Konrad Emo, ki se je tukaj oglašil mimogrede, je edini človek, ki nosi predpisano obleko. Vsi drugi smo bili v žaketu. Čudovito, kako postaja London v tem pogledu manj formalen kot v času moje mladosti. Takrat so morali vsi oficirji gardnih polkov obleči frak in belo kravato vse večere, kjer koli so večerjali: v klubu, restavraciji ali zasebnih hišah. Zdaj niti ne mislijo več na to. Nasprotno pa

Ducejeva Bejana v Ljubljanski pokrajini

Mladina, starci in sploh vse prebivalstvo Ljubljanske pokrajine je že večkrat bralo v časopisu članke o Ducejevi Befani in je prav gotovo spoznalo to važno ustanovo kot nekaj izredno koristnega in nič več.

Ponedelki bomo takoj, da je imela fašistična Befana, ali če hočemo biti bolj točni, Ducejeva Befana, namen, ki ga ji je dal on sam s svojo zamisljo, namreč socialno in etično udejstvovanje, ki je že obsežno o fašistični etiki. Befana dobrodelno podpira vse tiste, ki so potrebni in je torej izključen vsak drug namen. Befana z obrazom starike babure je predstavljala legendarno osebnost, ki je bila istočasno krivična. Zato ni mogla ostati za časa Fašistične Revolucije, kjer je vse lepo in mlado, kjer je vse orisano o čudovitih baroah upanja. Umakniti se je morala torej drugi bolj resnični in bolj stvarni osebnosti, ki ne bi prihajala samo v bogate hiše, ampak bi hodila med ljudstvom in bi poslušala nežne prošnje ubogih otrok, ki stegajo svoje drobne ročice v pričakovanju.

Duce je z ustanovitvijo fašistične Befane, ki nosi njegovo ime, še enkrat pokazal svoje veliko človekoljubje s tem, da je šel ljudstvu nasproti in prinesel moralno in gmočno pomoč tistim otrokom, katerim usoda ni naklonila daru bogastva. Vsako leto se obdaruje na tisoče in tisoče družin po naklonjenosti Ducejeve Befane, ki je mlada in lepa ter izrazito italijanska, saj skrbi za največje potrebe revnih družin in jim prinaša nove čevljičke, na katere komaj čaka na stotine nepotrpežljivih nožic, dalje volnene šale in nogavice, ki bodo obaravale pred mrazom toliko ubogih malčkov, in še knjige in igrače, pripravljene, da razvesele uboga bitja.

V Ljubljani kakor tudi v vseh drugih večjih krajih pokrajine, je bila po temeljitem pripravljenem delu opravljena 6. januarja razdelitev darov, ki so obsegali zavoje obleke in čevljev. Ta razdelitev je bila izvedena istočasno na treh različnih krajih Ljubljane ob navzočnosti višjih predstavnikov civilnih in vojaških oblasti. Na Zveznem poselstvu je bilo obdarovanje otrok, včlanjenih v GILL-u, na sedežu Pokrajinskega Dopolavora (biški Tabor) in v veliki dvorani Uniona pa obdarovanje deklic, odnosno dečkov, ki niso opisani v GILL.

V Ljubljani je bilo razdeljenih: 2000 zavojev obleke in 860 parov čevljev.

V Kočevju: 1200 zavojev obleke in 120 parov čevljev.

Ljubljana – središče zdravstvenega skrbstva za vso pokrajino

V Ljubljani je neprimerno več zdravstvenih ustanov, kakor bi človek mislil na prvi pogled in kakor bi mogel soditi po že toliko let trajajočem moledovanju o stiski s prostorom v splošni bolnišnici. Razlog, da so vse zdravstvene ustanove v Ljubljani deležne tako velikega obiska, je dvojen. Prvo je zaupanje podeželskega prebivalstva do bolniških ustanov v Ljubljani. Pred dvajsetimi leti je bilo drugače, saj so se tedaj podeželani bali iti v bolnišnico, medtem ko danes silijo vanjo. Drugi razlog pa je, da ima pokrajina samo dve bolnišnici izven ljubljanskega mesta, in sicer pokrajinsko žensko bolnišnico v Novem mestu in bolnišnico usmiljenih bratov v Kandiji pri Novem mestu.

Kratek pregled nam pove, kako veliko dela in obiskovalcev imajo ljubljanske bolniške ustanove. Splošna bolnišnica v Ljubljani je v lanskem letu prvič dosegla 1000 postelj. Ima jih namreč 1034, medtem ko je prejšnja leta imela le redno okrog 950 postelj. V bolnišnici je zaposlenih 61 zdravnikov, 135 sester-usmiljenk, 83 bolničarjev in še 148 drugih uslužbencev. V lanskem letu je sprejela 28.316 bolnikov. Ženska bolnišnica ima 201 posteljo, 25 zdravnikov, 21 usmiljenk, 2 bolničarja in 25 drugih uslužbencev. Sprejela je 3282 bolnic. Bolnišnica za duševne bolezni ima 728 postelj, 10 zdravnikov, 42 usmiljenk, 73 bolničarjev in 116 drugih uslužbencev. Sprejela je 1110 bolnikov. Zavod za zaščito mater in dečev v Ljubljani ima 46 postelj, 2 zdravnika, 12 uslužbencev; sprejel je 332 bolnic. Pokrajinski zavod za raziskavanje raka ima 29 postelj, 5 zdravnikov, 8 usmiljenk, 5 bolničarjev in 12 drugih uslužbencev. Sprejel je vsega skupaj 720 bolnikov.

KULTURNI OBZORNIK

Umetniki iz Triesteja v Milanu

V soboto 7. februarja je senator Treccani otvoril v stalni razstavnici palači razstavo sedmih slikarjev in slikaric iz Triesteja. Nastopili so s starejšimi in novejšimi deli Bastianutto, Carà, Cernigoi, Levier, Lupieri, Pittoni in Spacalu. Cernigoi in Spacalu sta Slovenci, ki sta se prav častno postavila že drugod. Cernigoi je slikal cerkev v Stivanu pri Devinu; sodeloval je tudi pri dekoracijah velikih motornih ladij, kot so Saturnia, Vulcania, Neptunia itd. Spacalu je nekaj mlajši, a ima tudi on lepo umetniško preteklost. Delal je prav tako pri okraševanju ladij; njegove slike krasijo razne zasebne umetniške zbirke v Triesteju, Milanu, Rimu in drugod.

Umetnike je milanskemu občinstvu predstavil znani umetnostni kritik in arhitekt Agnoldomenico Pica. Poglejmo, kaj piše o Cernigoiu in Spacalu. »Rekli bi, da Cernigoi v svojih zadnjih slikah napravi vse, samo da bi se uprl svojim vendar že znanim skušnjam dovršene dekoraterja; rad bi bil predvsem in samo hiter opazovalec bežnega duševnega razpoloženja, nenadne luči, notranje pokrajine. Njegovo slikanje je sestavno, hitro, brez popravkov, nikoli utešene elegancije, ki celo spominja — na čisto drugačni ravni in z drugačno silo — na nekatere japonske prefinjenosti ali pa — na nasprotnem bregu — na nekatera bleščeča barvana ognjena kolesa, v načinu De Pisis-a.

Cernigoi je nemiren umetnik, željan mnogih načinov in splošno mnogih ter različnih izrazov; toda njegov najresničnejši slikarski čar je baš v tisti kaleidoskopski zmožnosti, razkrajati reči, pokrajine, postave, obraz, svet v nemogoče mavrice barv (ki so samo njegove), da jih potem zopet obuja kakor odtrgane od njihovih korenin v drugačno življenje, v nenadno utripajoče življenje,

V Črnomlju: 1371 zavojev obleke in 707 parov čevljev.

V Novem mestu: 1132 zavojev obleke in 305 parov čevljev.

V okraju za Ljubljansko okolico: 2134 zavojev obleke in 190 parov čevljev.

V logaškem okraju: 1250 zavojev obleke in 129 parov čevljev.

Vsega skupaj je bilo obdarovanih torej 11.418 otrok z darovi o skupni vrednosti 580.000 lir. Posebej pa je bilo obdarovanih še 1500 otrok članov železniškega združenja z darovi o skupni vrednosti 45.000 lir.

Kjerkoli so se razdeljevala darila Befane, so tako starši kakor tudi otroci izrazili odano hvaležnost, zahvaljujoč se Duceju, katerega očetonska ljubezen jim je dala lepe darove. Kako veliko veselje je prebivalstvo srca ubogih otrok, ko so po načinu, ki ga niso bili vajeni, občutili, da so deležni velike skrbi s podelitvijo koristnih in dobrodošlih darov.

Po rimskih cestah

Rim, 18. februarja.

Čar Rima je v njegovih cerkvah, v umetniških galerijah, v muzejih, v starem in papeškem Rimu z Rafaelom, Michelangelom in Berninijem. Pa tudi časovno dnevno življenje je zanimivo in vredno, da ga motriš z odprtimi očmi.

Dan za dnevno ima tujec priliko opazovati ljudi v tramvajih in avtobusih. To je svojevrstno doživetje, ki ti pomaga, da temeljito spreneš svoje mišljenje o Italijanih, kakor ga imaš morda na podlagi raznih turističnih potopisov po Italiji. Nihče ne govori, ne kriči, ne psuje in ne zmerja, se ne prevrta in ne suje drugih, pa čeprav je voz navadno prenapolnjen čez mejo normalne možnosti. Posebno zvečer ob splošni zatemnitvi je vsaka vožnja v prenatrpanih filobusih za vsakega velika preizkušnja njegove potrpežljivosti in samovgije. Tu se lahko prepričaš, da Italijani nikakor niso ljudje, ki vsak hip uhajajo iz kože. Ravno nasprotno: znajo se obvladati, svoja čustva zakrivati in potrpeti drug z drugim. Imajo svojo kulturo in z njo obvladajo in omogočijo tudi tako tvegan promet,

kakor je vsakodnevni prevoz stotisočev ljudi v popolni temi in pogosto ob najslabšem vremenu. Pri tem se je treba naravnost čuditi, kako malo nesreč se zgodi.

Lahko hodiš tedne in mesece po Rimu, pa ne boš našel na opitega ali pijanega človeka. Tudi berači, ki so bili svoj čas prava pocestna nadloga, so izginili s cest. To je treba prišteti v dobro sedanemu režimu, ki je znal na drugačen, primernejši in dostojnejši način preskrbeti za reveže. Italijani jim tudi že prej niso rekli »berači«, ampak »poveri«, siromaki. Nova Italija si je znala ustvariti lepo razvito narodno industrijo in čeprav je prebivalstvo močno naraslo in še vedno krepko narašča, je povečana gospodarska delavnost toliko dvignila narodno blagostanje, da se je življenjska raven prebivalstva dvignila in da je tudi javno oskrbo socialno najšibkejših bilo mogoče izvesti. Tako so sedaj izpred cerkva, muzejev in umetniških zanimivosti, ki so jih navadno obiskovali tujci, izginili berači, nudeč sliko človeške bede in revščine, kakor jo še vedno lahko opazujemo pri nas ob božjepotnih cerkvah. Te siromake in nesrečnike je Italija spravila v zavetišča in hiralnice in na primernejši način oskrbela, da jih družba vzdržuje. Posnemanja vredno, zlasti ko vemo, da vodi javno beračenje v največ slučajih v delomrznost, vlačugarstvo, nemoralnost in pijančevanje. Kajpada mora oblast pri reševanju tega perečega vprašanja podpirati tudi disciplinirano občinstvo. Cerkevna oblast je od svoje strani mnogo storila,

Kolekcija številka 57

Klasično delo slovenske proze, ki bi morala biti zaklad vsake družine je

BRANO DELO FRANA ERJAVCA

I. zv. Spisi iz prirode, II. zvez. Domače in tuje živali, III. zvez. Domače in tuje živali, IV. zvez. Domače in tuje živali. Vsi štiri zvezki v platno vezani zvezki obsegajo 1500 strani in 90 dvostranskih tabel s slikami na umetniškem papirju. — Cela ta kolekcija - izredno znižana cena - velja do 28. februarja 1942 samo 90 Lir

LJUDSKA KNJIGARNA
v Ljubljani, Pred Škofijo štev. 5

da po cerkvah preneha nekakšno legalizirano beračenje, ki so ga s pomočjo vsemogočih »relikvij« izvajali najraznovrstnejši beraški redovi Cerkevne oblasti so ponovno napravile lov na »relikvije« po rimskih cestah, zadnja »čistka« je bila pred dobrim letom. Vse relikvije so bile pregledane in za katere ni bilo mogoče dokazati pristnosti, so morale biti odstranjene. Prej se je dogajalo, da so kazali tudi po več glav enega in istega svetnika v raznih cerkvah itd., Mnogo teh »relikvij«, posebno onih, ki naj bi bile v zvezi s trpljenjem našega Odrašenika, je sedaj romalo na podstrešja in v zakristije, mnogo pa tudi v smeti Cerkevne oblasti se prav tako prizadevajo za večjo snago in čistost v rimskih cerkvah. Tudi v tem pogledu je mogoče zaznamovati velik napredek. S cest so tudi izginili duhovniki in redovniki v kričaje umazanih in pollosanih talarjih in haljah ter oguljenih širokih klobukih.

Predpisi glede dostojne obleke so strogo izvajajo, kar je za ugled duhovskega stanu potrebno. Čeprav večkrat socialno omalovaževana, pa je rimski duhovščina po svojem vedenju nadvse skromna in po svojem življenju zgledna. S spodbudno ljubeznijo se drži cerkva in molitve. V vsakem času jih najdeš v cerkvah pred Najsvetejšim. Mnogi si tudi prizadevajo za modernejšie oblike dušebrižnosti, po katerem se čuti potreba tudi v takšnem mestu, kakor je Rim, kjer vera ljudstva takorekoč klije neposredno iz krvi mučencev in ob zgledu nešteti svetnikov.

Sicer imajo Italijani nekoliko svojski način pobožnosti in verskega čustvovanja, ki nam hladnejšim severnjakom ni lastno in nas celo preseneča. To je umljivo. Cerkev je vesoljna in zajema mnogo narodov, ne da bi uničevala vsakemu lastni, prirodni značaj. Napačno bi zato bilo, ko bi zaradi načina, kako kak narod izvaja svoja verska čustva, imeli predsodke. Kar tiče italijanske pobožnosti, je jedro gotovo zdravo in pristno. Drevo se pozna po sadovih. Ljudstvo, ki daje vsemu svetu tako velike papeže, kakor so Leon XIII., Pij X., Benedikt XV., Pij XI. in sedanji Pij XII. in leto za letom nove svetnike, je svojim velikim sinovom in svetnikom vcepilo versko jedro že doma v očetovi hiši. Kar so ti moške postali, gotovo ni bil šele sad njihovih bogoslovnih študij in diplomatske kariere.

Telefonske in brzojavne žice kot okraske za Indijanke

Železniška in poštna uprava v Santa Cruzu je ponovno ugotovila, da je več telefonskih in brzojavnih prog stalno pokvarjenih ter jih sploh ne morejo uporabljati. Zato je poslala na lice mesta posebno komisijo, ki je ugotovila zanimive stvari. V svojem poročilu komisija namreč ugotavlja, da so hodili rezat bakrene telefonske in brzojavne žice mladi Indijanci ter so jih potem dajali kot okraske svojim izvoljenkam. Da bi telefonske in brzojavne proge zavarovali, ni preostalo ničesar drugega, kakor da je poštna in železniška uprava nastavila za čuvaje same Indijance, katere je tudi bogato plačala. Od tedaj imajo pa bakrene žice tudi mir in telefonski ter brzojavni promet normalno funkcionirata.

Angleški vojni ujetniki v taborišču pri Bengaziju.

ki je kot mahljaj s sabljo, bogat z nezasišanimi barvami, sintetičen in neizogiben.

Drugi Cernigoi živi v risbah in lesorezih, ki so podrobno in potrpežljivo izdelani in se strogo držijo nekakšnega ekspresionizma ter so nekoliko v načinu ruskih in nemških predhodnikov nove smeri.

O Spacalu pa pravi: »Ko se je izoblikoval v ozračju italijanskega postnovovecentističnega slikarstva, si je Lojze Spacal pošteno pridobil, in primis, izvrstno tehnično sposobnost, ki je pri njem postala nekakšna notranja nujna disciplina. Na tej podlagi se je slikar, prost vsake tehnične ovire, odpravi na pot osvojevat ali odkrivati, kar je isto, ebe samega. Ako kdaj lahko govorimo o magičnem realizmu, je baš to pri Lojzetu Spacalu. Pod najnedolžnejšim videzom odvisnosti od črne zaznave se takoj začra burni in nezadržljivi črni čisto izmišljenega sveta, sveta sanj. Slikar se poslužuje narave samo kot močnega dražila za svojo dušo; v svoji ponižnosti mieli morda, da jo slika, da jo pojmi, in vendar upodablja le samega sebe, le ustavlja na platnu ali na zidu z bleščetimi se, popolnoma irealnimi barvami bežno realnost svojih nikjer zasidranih sanj, ki begajo po višjih pokrajinah najprostejše domišljije....

Spacalovo slikanje se je že razrešilo v njegovem osamljenem svetu; odnosi do drugega sveta so zunanji in slučajni. Način slikanja je ličen, kristalen, brez nepotrebnih težin snovi, kakor pri slikarju, ki je vaje fresk; kompozicija je vedno naslonjena na vztrajnost nežnih navpičnih črt skoraj kot v ritmu kolonad ali obeliskov; črta vedno se pridružuje občutljivosti slikarjev toskanskega trecenta, in sicer dosti bolj kot severnim gotikom, kot slikar rad pravi sam o sebi. V tem njegovem slikanju brez popravkov, v tem njegovem petju z utripajočimi barvami je najbogatejši del umetnikove domišljije, ki se potem kot gospa dvigne v kompozitivno arabesko: pretirana, poučarjena, začarana glasba brez odmevov, vsa začeta v trenutku; to je nekaj neizprosne in električne, nekaj pomembnega, ki ga sestavljajo

neverjetni elementi: čista invencija, lepota iz sanj, duhovna realnost brez okužajočih dotikov z resnično in trho vsakdanjostjo.

Razstava bo odprta do 22. februarja.

Vrtec, št. 6. Nova številka tega najstarejšega mladinskega lista prinaša na uvodnem mestu pesem J. L. O svečnici, v kateri je v verzih povedana zgodba o modrem Simeonu, ki je ves srečen prošil za smrt, ko je videl Odrašenika. Ivan Matičič rešuje v celoletni povesti »Morje je prebrodilo Tonco iz prepada in Tinčovo prisotnost in iznajdljivost ter prvo pomoč v neizgodi, tako da smo prepričani vsi, da jo bo rešil. Mirko Kunčič je to pot priobčil več pravljic in basni, tako Največje bogastvo nedolžnosti srca, lepa pesem, ki vre iz srca; nasprotno pa basen Muren in mravlja pove po besedah mravlje drugačno modrost muren, ki jo pride pozimi prositi za hrano: »Če si poleti prepeval, pa zdaj po zimi pleši!« Indijsko basen o živalih, ki sklenejo obrambno zvezo, je po svoje napisala tudi Lea Faturjeva. In ta kaže, kako majhni lahko pomagajo velikim, kako pa veliki zato niso hvaležni ter ob njih samopašnosti mora prenehati vsaka obrambna zveza; še odslej vsaka žival plenj na svojo pest. Leposlovje predstavljata še pesmi Mirka Kunčiča Andrejček na konju ter G. Strniša Veverica. Anekdote iz Bele Krajine, ki jih piše Fr. S. pa so folkloriističnega značaja ter predstavljajo tudi veselo čtivo, kajti izbrane so po načinu Mičunovičevih črnogorskih anekdot. Več člankov pa je posvečenih izobrazbi, med njimi na prvem mestu povestica iz življenja slavnega italijanskega slikarja in veleuma Leonarda da Vincija »Veleum«, ki jo je spisal Guyon in bo mladim bralcem gotovo vzbujala lepe sklepe za potrpežljivo šolanje. Le škoda, da se je vtepla takoj v uvodu napaka, da je veleum, ki se je rodil l. 1454., umrl leta — 1915! Jože Tomažič opisuje pot na Vezuv z obiskom starih Pompejev ter otoka Caprija, kar je gotovo edinstveni doživljaj v življenju, ki ostane človeku vedno v spominu. V takem listu bude zanimanje za tuje kraje in vne-

majo ljubezen do potovanja. Tudi Pavle Kveder vnema mlada srca za osvajanje narave s člankom Boj za najvišji vrh sveta, kjer opisuje ekspedicije na Himalajo, imenoma na Mount Everest (8884.). Zanimiva je risba (po Savniku), ki primerja višine Triglava, Mont Blanca, Tibetskega višavja in Himalaje med seboj, kar stoji zelo nazorno pred očmi mladega bralca. Režiser Milan Skrbinšek opisuje tihe ure svoje zlate otroške dobe, svojih brezskrbnih sanj in hrepenenj ter življenja v prosti naravi sredi lepe slovenske vasi. Pouku in zabavi najmlajših pa piše Krista Hafnerjeva svojo Hišico v čevlju, polno pravičnih motivov, ki jih lepo ilustrira Marija Vogelnikova. Poleg tega sta pa še zadnji strani posvečeni pošti mladih bralcev ter njih bistrim glavam z ugankami in rebusi, ki jih potem rešujejo ter so imena reševalcev zagonetk v drugi številki natiskana na platnicah — morda prvič v življenju.

St. Premrl: Variacije na Škroupovo papeško himno za orgle. Ljubljana 1942. Samozaložba. Cena 12 lir. Skladba je zložena na znani Škroupov napev »V prestol slave vekovite«. Najprej prinese orgle osnovni napev nespremenjen; nato skladatelj v šestih variacijah napev spreminja, vendar ne toliko, da bi izgubil prvotni izraz, ki udarja včasih bolj, včasih manj določno na dan. V sedmi variaciji se enkrat v gostejših akordih povzame prvotni napev v skoraj nespremenjeni obliki. — To skladbo bi lahko šteli bolj kot formalnim kot h karakterističnim variacijam, če že hočemo obdržati to delitev. Skladatelj se dosti verno drži napeva; celo osnovni tonov način Es-dur obdrži povsod razen v eni variaciji, ki stoji v subdominantni. Kar je zanimivo pri tej skladbi, je to, da je dal skladatelj skoraj popolnoma slovo kromatikki, ki je bila prva desetletja njegovega udejstvovanja zanj celo v zborovskih, ne samo v instrumentalnih skladbah tako značilna. Razen običajnih, že akoraj ustujenih in v modernem stavku nepogrešljivih alteracij se giblje skladba skoraj dosledno v čisti diatoniki. Za izvajanje ni težka. Pisava in tisk sta razločna, tiskovnih napak ni najti. Skladbo priporočam v izvajanje.

M. T.

Drobne novice

Koledar

Sobota, 21. februarja: Irena, devica; Feliks, škof in mučenec; Eleonora, devica; Paterij, škof; Severijan, škof in mučenec.

Nedelja, 22. februarja: Petrov stol v Antiohiji; Marjeta Kort, spok.

Novi grobovi

† Eleonora D-v, učiteljica v pokoju, je odšla v večnost. Pokopali jo bodo v nedeljo 22. t. m. ob 4 popoldne iz kapelice sv. Andreja na Žalah. Naj ji Bog dodeli nebesko blaženost! Njenim žalujočim sorodnikom izrekamo svoje sožalje!

Osebnosti

— Zlato poroko praznujeta danes g. Vončina Ivan, prejemnik trošarinskega urada v pokou, in njegova žena gospa Katarina, rojena Bertoncelj. Čestitamo!

Lepote domovine zanimivosti sveta

v besedi in sliki prinaša

ORISK

EDINI ILUSTRIRANI
DRUŽINSKI MESEČNIK

Velja letno
samo 40 lir

Naroča se pri upravi, Ljubljana, Kopitarjeva 6

— Slovo od g. Jožeta Gostinčarja. Rajni g. Jožeta Gostinčar je imel v Ljubljani polno prijateljev poleg svojih najožjih sorodnikov. On sam je imel dolga leta svoj dom na Karloški c., poleg tega pa je bila Ljubljana tudi središče njegovega vneta dela posebno med delavstvom v bivši strokovni zvezi. Glas o njegovi smrti je globoko pretresel vse njegove mnogostevilne bivše sodelavce. K pogrebu, katerega je vodil upokojeni tamkaj živeti župnik g. Sever, so prišli najbližji znanci. Ljubljanski sorodniki, prijatelji, znanci in bivši njegovi sodelavci pa so se od drugega pokojnika poslovili v torko zjutraj ob 8 pri peti sv. maši za dušnico, katero je daroval pokojnikov dobri znanec in osebni prijatelj p. dr. Angelik Tominec v domači frančiškanski cerkvi. V zelo velikem številu so se zbrali ob tej priliki in se v tibi molitvi za pokoj duše velikega pokojnika poslovili od njega. Vsem bo ostal pošten in plemeniti Gostinčar v trajnem spominu.

— Mesečna rekoletcija za duhovnike z dežele bo zadnje sredo tega meseca, to je 25. februarja v »Domu duhovnih vaj« v Ljubljani. Začetek točno ob pol 11 dopoldne. K obilni udeležbi so vabljivi vsi gg. duhovniki izven Ljubljane, zlasti še člani Apostolske unije. — Vodstvo Doma DV in škofijsko vodstvo UA.

— Zahvala gg. montanistom in lužinarjem, učencem pok. profesorja Vasilija V. Nikitina. Sprejmite, mojemu možu tako dragi študenti, mojo globoko in najpriljubljeno zahvalo za tople besede, izpregovorjene ob grobu mojega pokojnega moža Vasilija V. Nikitina. Te besede so bile skromen izraz globokega spoštovanja in vdanosti, ki ste mu jo izkazovali. Z ozirom na česte razgovore o Vas vam morem povedati, da je ljubil prav vsakega od Vas in da je vsakemu od Vas želel, da bi dosegel čim večji uspeh na življenjski poti, ki ste si jo izbrali ter svojemu narodu prinesli čim večjo korist. V imenu pokojnega moža vam želim, da bi še nadalje imeli mnogo uspeha pri svojem strokovnem delu. — Vera Nikitina.

Kaznovani prodajalci

Policija za nadzorstvo nad živili je v zadnjih dnevih ugotovila, da so se pregrešili proti veljavnim predpisom naslednji prodajalci, ker so prodajali meso in mesna jedila ob brezmesnih dnevih: Ražem Zoran, gostilna na Zabjeku 3; Triplat Friderik, gostilničar na Ambrozevem trgu 3; Mežek Marija, gostilničarka na Cankarjevem nabrežju 15 in Kahne Marija, gostilničarka na Medvedovi 8. Vsi naštetni so bili kaznovani z globo.

Dalje so bili kaznovani naslednji prodajalci, ker niso imeli blaga označenega s cenami:

Krušič Julija, trgovina s pleteninami, Frančiškanska 3; Zilič Bogdan, železnina na Gosposvet-eki 4; Jeranič Lojze, špecerija na Karloški 8; Eberle Friderik, draguljar na Tyrševi 2; Smalc Ivanka, prodajalna klobukov na Marijinem trgu 1 in Kovacic Lojze, prodaja zelenjave na Celovski 53. Sodnim oblastem so bili ovadeni naslednji prodajalci zaradi navijanja cen:

Podhrški Marija, gostilničarka na Tržaški 85; Kovacic Lojze, prodaja zelenjave na Celovski 53; Prepeluh Marija, prodaja zelenjave v Dobrunjah 17; Svetek Marija, prodaja zelenjave na Zaloški 38; Zirovnik Ana, špecerija na Einspielerjevi in Poljanšek Elizabeta, gostilničarka na Smartinski 22.

Ljubljana

1 Danes ob 4 popoldne je v frančiškanski dvorani krstna predstava misijonske drame, prirejene po znanem romanu »Puščava bo cvetela«. Vabimo v prvi vrsti naše dijaštvo, da pohiti v frančiškansko dvorano, ker je ta predstava in jutrišnja ob pol 11 dopoldne posebej njemu namenjena. Drama je vestno naštudirana, oder čisto nanovo opremljen z lepo, moderno sceno. — Fantje in dekleta, ki želite v sebi katoliški ponos, pridite, da skupno izpričamo svoje navdušenje in ljubezen do misijonskega dela! — Vstopnina je enotna, 3 lire na vseh sedežih. Opozorjamo, da drama ljudskošolski mladini ni primerna.

1 Misijonsko dramo »Puščava bo cvetela« bodo za široko javnost uprizarili poštvovalni dijaki in dijakinje jutri v nedeljo ob 5 popoldne v frančiškanski dvorani. Vse misijonske prijatelje, posebno naše ljube starše, ki jim je gotovo pri sreči poklie njihovih sinov in hčera, iskreno vabimo k tej predstavi, da si ob njej zadobe novih moči ob zgledih žive vere in katoliške misli. — Vstopnice po 3 lire na vseh sedežih, so danes še v prodaji pri Sfillogju, jutri pa ves dan pri dnevnih blaginjah.

1 Izredni umetniški užitek nam bo nudil koncert našega novega komornega orkestra ki je pod umetniškim vodstvom violinskega vir-

tuoza Karla Rupla. Z največjim zanimanjem spremlja naše koncertno občinstvo ta dogodek v našem glasbenem življenju. Komorni orkester šteje 16 članov in sicer 5 prvih violinistov, po 3 druge violiniste, violiniste in čeliste, 1 kontrabas in klavir. Solista v orkestru sta Leo Pfeifer in Albert Dermelj. Na tem prvem koncertu bo sodelovala sopranistka operna pevka Valerija Heybalova. Na sporedu so dela Vivaldija, Schumann, Škerjanc, Faureja in Bacha. Koncert bo v ponedeljek dne 23. t. m. ob četrtn na 7 zvečer v veliki filharmonični dvorani. Opozorjamo, da ostanje vstopnice ki so bile kupljene za prvo nameravano izvedbo dne 9. t. m., v veljavi. Občinstvo vabimo na ta koncert. Predprodaja vstopnic v knjigarni Glasbene Matic.

1 Koncert čelista N. Brunellija. V petek, dne 27. t. m. bo koncertiral prvič v Ljubljani znameniti čelist Nerio Brunelli. Umetnik spada v vrsto najodličnejših italijanskih čelistov, ki uživa velik sloves v vsej srednji Evropi. Podrobni spored koncerta priobčimo jutri. Danes pa že opozorjamo na nastop umetnika, ki bo v veliki filharmonični dvorani točno ob pol 7 zvečer. Predprodaja vstopnic v knjigarni Glasbene Matic od ponedeljka, dne 23. t. m. dalje.

1 Sindikat brivske stroke. V pisarniških prostorih Trgovinskega oddelka Pokrajinske zveze (Delavske zbornice) bo v nedeljo, dne 22. februarja 1942 ob pol 10 dopoldne občni zbor Sindikata brivsko-frizerske stroke. Ker so na dnevnem redu volitve novega odbora, vabimo vse delojemalce brivske in sorodnih strok, da se obnega zbora zanesljivo udeležijo.

1 Premogovni ogorki (leš) so brezplačno na razpolago v centrali ljubljanske mestne plinarne v Slomškovi ulici. Interesent si mora oskrbeti samo prevoz.

1 Mestno zdravniško nedeljsko službo bo opravljal od sobote do 20. ponedeljka do 8 zjutraj mestni zdravnik dr. Logar Ivan, Cesta 29. oktobra 7, telefon 41-52.

Gledališče

Drama. Sobota, 21. febr. ob 17.30: »Zaljubljen ženec. Premiera. Red. Premierski. — Nedelja, 22. febr. ob 14: »Snežuljičica. Mladinska predstava. Izven. Zelo znižane cene od 10 lir navzdol. Ob 17.30: »Clovek, ki je videl smrt. Izven.

Opera. Sobota, 21. febr. ob 17: »Sveti Anton, vseh zaljubljenih patron. Izven. — Nedelja, 22. febr. ob 15: »Aida. Izven.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva c. 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12 in mr. Komotar, Vič, Tržaška c. 48.

Radio Ljubljana

Sobota, 21. februarja. — 7.30 Radijska poročila v slovenščini. — 7.45 Romance in napetosti, vmes ob 8 napoved časa. — 8.15 Radijska poročila. — 12.15 Koncert violinista Kajetana Burgerja, pri klavirju Marjan Lipovec. — 12.40 Koncert pianistke Loredane Franceschini. — 13.00 Napoved časa. — Radijska poročila. — 13.51 Vojno poročilo Glavnega Stana Oboroženih Sil v slovenščini. — 13.47 Orkester EIAR-ja pod vodstvom D. M. Sijanca: Orkestralna glasba. — 14.00 Radijska poročila. — 14.15 Orkester pod vodstvom Armandija. — 14.45 Radijska poročila v slovenščini. — 17.15 Nova plošča Cetra. — 18.00 Habsburgi: Kako se ustavi kri pri ranah, slovensko predavanje za gospodinjice. — 19.30 Radijska poročila v slovenščini. — 19.45 Pisana glasba. — 20.00 Napoved časa. Radijska poročila. — 20.20 Komentar k dnevnim dogodkom v slovenščini. — 20.30 Prenos iz Verdijevega gled. v Triesteju: »Donata, opera v treh dejanjih, od G. Sauerja. Dirigent F. Capuana, zborovodja Ottorino Vertova. — V odmorih: predavanje v slovenščini in zanimivosti v slovenščini. — Po operi radijska poročila.

S Spodnjega štajerskega

Uspeh zbirke na »dan policije« je bil na Spodnjem štajerskem 278.000 mark. Ta denar je namenjen nemški zimski pomoči. Celjsko okrožje je dalo 60.000 mark, Ljutomer 15.000 mark, Maribor - dežela 46.000 mark, Maribor - mesto 90 tisoč mark, Ptuj 33.000 mark, Brežice 18.000 mark, Trbovlje 16.000 mark.

Koncert na gosli v Trbovljah je priredila dne 18. t. m. po povabilu štajerske domovinske zveze in domu Domovinske zveze Eva Kastelic, znana graška umetnica.

Ljudsko gibanje v Teharjih. Od 8. do 15. februarja sta pri teharskem stanovskem uradu bili naznanjeni dve rojstvi in tri smrti. Umrla so: Katarina Verbovšek iz Teharjev, Vinko Reberšek iz Bukovega žlaka ter en mrtvoorojenec.

Pri Sv. Marku nize Ptuj so ustanovili novo reifseisensko posojilnico.

Delavce, ki pijančuje in ne pride delat, izgubi pravico do bolniške podpore. Nemški listi poročajo, da je po dosedanjih določbah delavce, ki ni več dni prišel delat, ampak je popival, vsoeno dobival bolniško podporo, če se je nazadnje oglašil za bolnega. Zdaj pa ne bo več tako, marveč bo vsakdo, ki bo brez vzroka izostal od dela, za toliko časa črtan iz bolniške blagajne ter ne bo dobil nobene podpore, čeprav bi medtem zbolel. Tako hočejo preprečiti veliko zlorabe, ki se dogajajo

Severna Afrika: Italijanski lovec je pripravljen za odlet.

Dajmo zemlji več apna!

Kmečki gospodarji stoje pred težko nalogo, kako si nabaviti dobrih in izdatnih umetnih gnojil, ki naj pridelek zemlje povečajo. Zaradi nastalih razmer primanjkuje oziroma sploh ni dobrih nekaterih važnih umetnih gnojil, na sater smo bili že vajeni, posebno bomo pogrešali apnena dušika in Thomasove žindre. Apnen dušik je dušičnato gnojilo, ki pa vsebuje precej apna. Prav tako vsebuje Thomasova žindra, ki je sicer fosfatno gnojilo, mnogo apna. Da nadomestimo izgubo teh gnojil, uporabljajmo v večji meri apnena gnojila, zlasti apno.

Apno rahlja in drobji zemeljsko površino, ter družji zemeljske delce v grudice in tako ustvarja iz zrnatega grudčast slog, ki je rastlinam najugodnejši. S tem, da se pretvori zemeljska površina v grudice, dobi zrak dostop v notranjost, prst postane prodašna in topla. Strjena in zaprta zemlja je vedno manj rodovitna. Apno pa posreduje tudi med hranilnimi snovmi, ki so v zemlji, in med koreninami rastlin. Hranilne snovi razkrajja in pretvarja v obliko, ki se da raztopiti in jih rastlina lahko uživa. Apno pa razkrajja tudi umetna gnojila, da jih rastline lažje vsrkajo.

Glavna naloga apna pa je, da veže in odpravlja škodljive kisline, ki se posebno v negnojnih, z gnojnicjo gnojnih, težki in močvirski zemlji tako hitro razvijajo. Vsaka zemlja je že po naravi bolj nagnjena h kisanju, apno pa jo pred kisanjem brani in razkisuje.

Kakor nam je že znano vsebuje zemlja mnogo vrst bakterij, ki prst presnavljajo in jo tako predelujejo, da je za rast rastlin najprikladnejša. Zemlja brez bakterij je mrtva in neplodna. Apno pa pospešuje razvoj zemeljskih bakterij, jih poživlja in pripravlja zemljo v stanje, ki je ravno tem bakterijam najugodnejše.

Dokazano je, da potrebuje apno vsaka živa stvar, saj dobimo njegove sledi v stanicah rastlin, ljudi in živali. Apno pomaga pri ustvarjanju in utrjevanju stanic in ako bi jim ga odvzeli, bi brez-pogojno zapadle smrti.

Poleg zgoraj naštetih vrtiln, pa apno zemljo tudi razkrujuje in zaradi jedkosti uničuje rastlinske zajedalce in živalske škodljivce, ki bivajo v zemlji. Zaradi tega je apno neobhodno potrebno za mrzle, neplodne, slabe, pregojene, enostransko gnojene in slabe zemlje.

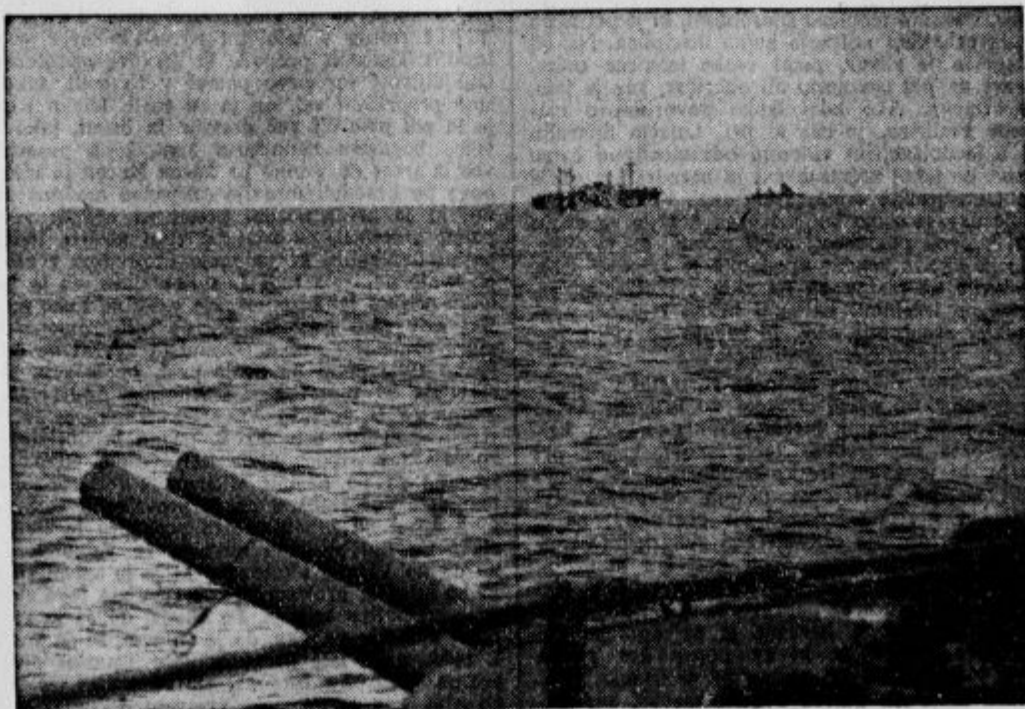
Tudi vrtovi potrebujejo apno in za 90% od 100 slučajev, kjer na dobro obdelani vrtni prsti dobimo slab pridelek, je krivo ravno pomanjkanje apna.

Kako gnojimo z apnom? V glavnem razlikujemo za pognojenje živo apno in v prah zmlet apnenec. Za težko zemljo vzamemo po možnosti le živo apno, za lahke peščene zemlje pa uporabljamo zmlet apnenec. Živo apno učinkuje hitreje, apnenec pa počasneje.

S živim apnom gnojimo vsako drugo ali tretje leto. Ker pa je to apno navadno v kosih, ga zvzimo na kup, ki ga pokrijemo z zemljo, da počasi razpade. Navadno porabimo za 1 ha 10 stotov apna, za bolj kisle zemlje pa tudi še enkrat toliko.

Najprimernejši čas za gnojenje z apnom je jesen in zima. Po zornih njivah trosimo apno pre-

Slike presv. Srca Jezusovega v spomin na pobožnost deveterih prvih petkov dobite po vseh župnih uradih tako v Ljubljani kakor po deželi. Kupite jih pa lahko tudi v pisarni Katoliške akcije v Ljubljani, Pred škofijo št. 1.

Italijanska ladijska spremljava na Sredozemskem morju.

vidno in enakomerno. Potresamo ga le tam, kjer mislimo pridelovati one rastline, ki apno ljubijo: ječmen, jara pšenica, fižol, pesa, kuruza, detelja, lucerna itd. Krompirju, ovsu in jari rži pa apno ne diši preveč.

Apnenje je z rigolanjem ali globokim oranjem najboljšo sredstvo za izboljšanje zemlje!

Pri gnojenju z apnom pa moramo upoštevati, da apno ne sme priti z amonijakom v dotiko, zato ne smemo nikdar gnojiti ali mešati apna s hlevskim gnojem, superfusatom in s kostno moko.

Potresanje apna opravimo v mirnem brezvetrovem dnevu, ko je zemlja kolikor toliko suha, da se da apno lepo zmešati.

Tudi na travnike spada apno! Kadar navzlic brnanju raste po travniku mah, tedaj je znak, da je zemlja kisla in ji moramo dati apna. Na travnike pa potresamo apno 4 tedne preden ozeleni.

Iz Metlike

Gostovanje Narodnega gledališča iz Ljubljane v Metliki, ki je bilo zaradi tehničnih zaprek dvakrat odpovedano, se bo definitivno vršilo dne 23. februarja ob šesti uri zvečer v Teatru Puccini. Igralci se nam bodo predstavili z znamenito in napeto Arxovo dramo v treh dejanjih Izdaja pri Novari. Ta kmečka drama se dogaja v Švici v srednjem veku sredi bojnih dogodkov in obravnava dramatično in tragično borbo za ohranitev domačije. V glavnih vlogah nastopajo igralci, poznani iz »Via Mala«. Za to izredno zanimivo gostovanje v ponedeljek, vlada v Metliki ogromno zanimanje. Zato priporočamo nabavo vstopnic v predprodaji.

DNEVNIK PALČKA **Modrijančka**

44

IX.

Modrijančkov cirkus

Ze precej časa sem si želel napraviti kaj takega, s čimer bi presenetil vse svoje tovariše. Dolgo sem si belil glavo, kaj naj bi si izmislil. Slednjič je prišel pravi čas za to. Zadeva pa je bila takale:

Nekega lepega dne so se vsi pačiki razburili zaradi nekega nepričakovanega dogodka. Po vsem mestu so bili nalepljeni lepaki, kjer je bilo napisano, da se bodo skoraj začele predstave v cirkusu gospoda Modrijančka. Najbolj zanimiva točka pri predstavah pa bo nastop indijskega slona mistra Trama. Pački so se po več ur dolgo zbirali krog oglasa in se premišljevali in se pomenkovali, kakšen cirkus da bi naj to bil, eo se silno čudili.

»Kakšen cirkus pa je to? In kakšen Modrijanček?« so govorili.

»Pa vendar ni to naš Modrijanček?«

»Kje neki!« eo vsi vzklikali.

»Kje bi on dobil slona!«

Jaz sem šel mimo njih dvignjene glave in sem tako prisluškoval, kaj da govorijo, pa sem se delal, ko da jili ne slišim. A moji tovariši eo se še dalje čudili in se pričkali.

»Le počakajte,« eo si dejal in se smehljaj, »boste že še spvideli, da eem jaz zares modra glavica — najbolj modra od vas vseh!«

In še bolj ponosno sem dvigal glavo. Slednjič eo me drugi opazili.

»Kaj eo pa tako delaš, Modrijanček?« eo eo oglašili. »Ali je nemara tvoj ta cirkus gospoda Modrijančka?«

»Pa če je moj — kaj pa je to tako čudnega?« eo ošabno odgovoril in se zastrel vanje skozi svojo šipico.

»Ali si ti dresiral slona?« eo je oglašil Veeznal.

»Kajpa!« sem odvrnil. »Slon mister Trama je moj ponos. Boš že videl, kakšne čudovite stvari ti zna! In sploh je ves cirkus nekaj prav čudovitega.«

»To pa že ni res! Tega ti ne bo nihče nikoli verjel,« je rekel Veeznal.

»No, boste že videli,« eo odzvonil.

Birmanija – dežela pagod in boncev

Pravilčno bogastvo in lepota njenih pokrajin

Pod velikim kraljem Anavratom, ki je vladal v Birmaniji 1000 let pred Krist. roj., je v državi deželo mongolski kan Kublaj. Stara prestolnica se je imenovala Pegu in v njej je vladala cela vrsta najrazličnejših birmanskih vladarjev. Leta 1435 je stopil na ta tla prvi Evropejec, in sicer Italijan Nicolò di Conti, ki je bil poln hvale o tej deželi in o njenem bajnem bogastvu.

Zgodovina nasilij

Birmanijo so imele pod oblastjo različne evropske države. Najprej so ji hoteli zagospodariti Portugalci in Nizozemci. Dežela je skoraj dvakrat tolikšna kot Italija, ima pa le 14 milijonov prebivalcev. V začetku leta 1600 je angleška družba iz Indije poslala v Birmanijo svoje odposlanstvo, da bi navezala z njo kupčijske poble. Praviako so se potegovala razne francoske družbe za trgovske zveze z Birma-

Pagoda v Rangoonu.

njo. Toda Birmanci so kmalu spoznali, po čem hlepijo tuji in se niso hoteli zvezati z njimi in posebno z Angleži niso hoteli imeti nobenega opravka. Birmanci kralj Alaungpaya je zgradil močno utrdbo ob veliki reki in je tu ustanovil tudi mesto Yan-goon, zdaj Rangoon, kar pomeni »smir po bitki«.

Ko je vladal naslednji kralj, Naungdawgyi, so se nadaljevale angleške spletke in vojaški spori. Leta 1850 je prišel v mesto Rangoon prvi angleški guverner v teh krajih in je imel tu svoj sedež. Toda spori med Birmanci in Angleži so trajali še dalje. Še leta 1885 je dobila Anglija neki ultimatum od kraljevske birmanske rodbine. Toda leta 1897 je Birmanija očitno omagala in Angleži so jo imeli v rokah kakor Indijo. Veakih 15 dni je plula ladja med Liverpoolom in Rangoonom. Po veliki birmanski reki Irrawadyju, po raznih prekopih in zalivih so švigale angleške trgovske ladje in dalje v Indijski ocean. V tistem delu sveta so le še tri reke večje (Ganges, Indus in Bramaputra) kot birmanski veletok Irrawady.

Čudoviti tek Irrawadyja

Irrawady je edina plovbna reka v Birmaniji. Teče po slikovitih pokrajinah, kjer se na bregovih pasejo sloni in bivoli in so oni tudi poglavito tovarno blago, ki ga prevažajo ladje po tem delu reke. V zgornjem teku prevažajo pesek, ki je poln zlatih drobcov.

Birmanija pa ima tudi drugih rud v izobilici. Rudo wolfram dobivajo v pokrajini Tavoy in dalje še srebro, cink in svinec. Tudi petrolej tvori bogastvo Birmanije in znani so vrelci v Magwu, Pakkobuju in Minbuju, pa tudi premore. Še večje bogastvo tvorijo dragulji, posebno safirji in rubini. Razen riža, ki je poglaviti živež Birmancev, raste v tej deželi še vsakovrstno žito, bombaž, sladkorni trs in razno sadno drevje. Po vseh teh bajno bogatih

pokrajinah se pretaka široka in lepa reka Irrawady in nosi na svojih ladjah pridelke in izdelke svoje pravilne okolice.

Sleherna družina ima svojega »duha«

Birmanija je tudi dežela visokega gorovja. Nekatere gore so visoke po 3000 metrov, tako Mount Victoria in Arakan. Vendar so te visoke gore do vrha porasle z drevjem, tako da ni prirodno bogastvo prav nikjer zmanjšano: bodisi na visokih gorah, bodisi po dolinah ali kotlinah, povsod je Birmanija od narave zelo obdarjena.

Nekako 30 km od Rangoona je Mingaladon, to je letališče prestolnice. Prav do sem se sveti zlata kupola pagode Swe Dagoon. Še preden je bilo sezidano mesto Rangoon, se je že dvigal v nebo ta neizmerni tempelj, ki je eden največjih v Aziji sploh. Zlata kupola se blesti daleč po zalivu Martaban. Na drugem bregu zaliva je pagoda Kyaiktaran, ki je zdaj v rokah Japoncev.

Pa niso samo okoli prestolnice in ob zalivu take veličastne pagode, ampak jih je brez števila po vsem ozemlju. Skoraj na slehernem gričku, na slehernih stezah, po skalovju, povsod opaziš templje in visoke pagode. Po njih in krog njih vrešijo in skačejo opice, vse je polno živčava raznih škrtatov in najčudovitejših žuželk.

Birmanci so torej po svoje jako verni ljudje in vsak kraj, vsak kos zemlje, vsako drevo je posvečeno posebnemu bogu. Tudi vsaka družina ima svojega »duha«, svojega hišnega varuha. K temu se zatekajo hišni prebivalci in mu izročajo v varstvo svoje skrbi in brige. Ker je v Birmaniji toliko pagod in templjev, je seveda tudi na tisoč in tisoč svečnikov, boncev, mladih in starih. Vsako mesto, vsaka vas v Birmaniji ima po dve ali troje templjev, ki so v njih relikvijske Bude. Če bi bili to zares ostanki Budovi, si človek ne more

Kaj vse so vedeli ljudje povedati o zimi

O bajnem mrazu, ki so ga bile baje polne dežele Germanov, so si stari Grki in Rimljani pripovedovali strahotne zgodbe. Grški pisatelj Plutarh (od 46–120 po Kr.), resno piše, da v neki deželi na severu zmrzujejo vse besede, čim so izgovorjene, in če se potem poleti spet stajajo, se lahko sliši, kar je kdo pozimi govoril...

Grški zgodovinar Herodot pa piše o deželi Skitov: »Severno od njihovih pašnikov sta nebo in zemlja zmeraj v megli, tako da se nič ne vidi. Megla se naredi zato, ker sta zrak in zemlja polna belega perja. Perje venomer naleta, tako da zmeraj sneži, le da poleti manj kot pozimi.«

Krog leta 1500 je v Tübingenu živel in učil profesor Bebel. Njegov je tale opis nekega popotnika: »Ta je krog sv. Miklavža, 6. decembra, jezdil po teh krajih in je tako primrznil na sedlo, da so ga morali v gostišču s sedlom vred vzeti s konja, ga prenesti v sobo in ga ondi pri ognju otajati. Isti jezdec je tudi nekoč jezdil čez reko po ledu, ki se je vdrl, in je nekaj časa motovil okoli po vodi pod ledom, dokler ni na nekem prostoru, kjer je bil led tanjši, s sulico predrl ledu in tako prišel venkaj.«

Neki šaljivec je januarja 1878 v Švici prav na svoj način potegnili carinika za nos. Dal je vedro vode zmrzniti v obliki sladkornega stožca in ga je, zavitega v papir, postavil na most čez reko Ren. Neki carinik je to najdbo brž odnesel v pisarno. Zjutraj ni bilo sladkorja nikjer, pač pa je bila pisarna polna vode...

Nihče ni primoran, da bi verjel tole zgodbo, ki se je zgodila v Düsseldorfu, v hudi zimi leta 1879: »Veliko je bilo veselje včeraj na Novi cesti, kjer so tri ženske tako dolgo pripovedovale novice druga drugi, dokler niso na cesto primrzle. So- sedje so brž pritekli z lonci vrele vode, pri čemer se je vse smejalo...«

Leta 1885-86 pa so nastali sredi tedanje hude zime tile stih:

Dva dečka šla sta k reki;
kosti so jima pokale.
Enega po Celziju je zeblo,
po Réaumurju drugega.

Ruska fronta: Italijanski oddelek ima kratek odmor v vasi, ki je bila pravkar zasedena.

predstavljati, kakšen neskončen velikan je moral to biti!

Kdor je bival v Birmaniji, ne bo mogel nikoli pozabiti na te svojeke pagode, ki imajo obliko velikanskih zvonov. In sleherna od njih ima svoj poseben glas, glas številnih zvonov in zvončkov. Kadar so v pagodah slovesnosti, tedaj se strnejo glasovi pagod v en sam venec samih zvokov, ki te obkroža in privede v pravilne sanje. Če je kje kaka pravilna dežela, tedaj je to Birmanija s svojim bogastvom in svojimi zlatimi, pestrimi, zvonečimi pagodami.

V brivnici

Plešast profesor: »To je res krivično, da mi za teh par las, ki ste jih postrigli, računate polno tarilo.«

Brivec: »Gospod profesor, saj vi ne plačate striženja las, temveč iskanje las.«

Na koncertu.

»Kaj ni to Beethoven?«

»Ne vem, ker ne poznam nobenega člana orkestra.«

Sport

Vzpon Japoncev v športu

Na zadnjih treh olimpijskih igrah — v Amsterdamu, Los Angelesu in Berlinu — so se izkazali Japonci kot nenavadno žilavi in sposobni športniki. Najprej so presenetili športni svet s svojimi mladimi plavalci, zatem s lahkoatleti, v Berlinu pa so pokazali, da so se v kratkem času naučili vseh evropskih športov in da prav nič več ne zaostajajo za svojimi učitelji. Nastopili so tudi v Garmisch-Partenkirchenu na zimski olimpijadi in dokazali, da imajo v vseh panogah tekmovalce, zrele za olimpijsko areno.

Japonski šport je dobil poleta šele v zadnjih desetletjih, ko so začeli tekmovali z drugimi narodi. V zadnjem času so se seznanili z lahko atletiko in z raznimi igrami. Pri tem pa ne smemo prezreti, da so imeli Japonci svojo tradicionalno telesno vzgojo že v starih časih, ko v Evropi še ni bilo ne duha ne sluha o športnem gibanju. Zlasti radi so gojili »stari Japonci« rokooborbo in sabljanje z bambusovimi palicami. V športni zgodovini Japonske je zapisano, da so imeli prve tekme v rokooborbi že l. 17. po Kr. Tudi plavanje je v deželi vzhajajočega sonca star ljudski šport. Na olimpijskih igrah v Los Angelesu so pokazali razne stare načine plavanja pod naslovom »500 let razvoja plavalnega stila na Japonskem«.

V začetku našega stoletja so se Japonci začeli seznanjati z inozemskimi vrstami moderne športa. Niso pa ostali le v vlogi učencev, temveč so tudi sami dali svetu dva svoja športa: jiu-jitsu in namizni tenis. Da bi se čim prej povzpeli na mednarodno športno višino, so ustanovili l. 1913 »Športne igre Daljnega vzhoda«. To so bile neke vrste vzhodna olimpijada, pri kateri so sodelovali poleg ustanovitelja še Kitajci, Filipinci in Indijci. Pri teh igrah je bilo dovolj priložnosti za športno dozorevanje in za iskanje stikov z atletični mednarodnega slovesa. Kakor po varni poti se je vzpenjal japonski šport vedno više in više, dokler ni dozorzel za sodelovanje na svetovnih olimpijskih igrah. Ko je pripeljal poseben parnik močno ekipo Japoncev v Amsterdam — to je bilo leta 1928. — in ko so začeli tekmovali, se je ves svet prepričal, da so to športniki, katerim bo treba

pripraviti prostora med prvimi. V svojem nastopu so bili skromni in priklupni, vendar nenavadno borbeni in vztrajni. Plavalec Tsuruta in atletinja Hitomi sta bila med prvimi daljnimi udeleženci amsterdamske olimpijade, ki sta dosegla olimpijsko slavo. Nekaj let pozneje smo videli tudi že japonsko vrsto orodnih telovadcev, ki ni v slogu prav nič zaostajala za tistimi narodi, ki telovadijo že 50 do 70 let.

Po olimpijskih igrah v Amsterdamu so se Japonci prepričali, da so dohiteli ostale športnike v svetu. Dve leti zatem so opustili svoje vzhodne športne igre in so začeli s športnimi dvoboji z Nemci, Amerikanci in drugimi močnimi športnimi narodi.

Moč japonskega športa je zlasti v skrbno negovani telesni vzgoji v srednjih šolah. Posebno pozornost posvečajo negovanju mladeniške odpornosti in borbenosti. V šolah ne gojijo toliko formalne telovadbe, pač pa se mladina že v letih dozorevanja seznani z raznimi športi. Strokovnjaki sortirajo športno mladino glede na njeno nadarjenost v razne skupine. Tisti, ki so nadarjeni za plavanje, se izpopolnjujejo v posebnih tečajih za tekmovalce in podobno skrbijo tudi za razvoj ostalega nadarjenega športnega naraščaja. Ker je mladina zelo podjetna in častihlepa, je zanimanje za športne tekme dijaštva nenavadno veliko. Skoraj vse športno udeleževanje se vrši na šolskih igriščih in stadionih. Športna društva, kakršna delujejo pri nas, so na Japonskem precej brez pomena.

Po sijajnih uspehih, katere so dosegli Japonci na olimpijskih igrah v Berlinu, so jim prepustili organizacijo olimpijade l. 1940. S to olimpijado so želeli Japonci proslaviti tudi svojo 2600 letnico Carstva. Začeli so s pripravi, po katerih lahko sodimo, da bi bila olimpijada v Tokiu v resnici nekaj velikega. Nameravali so zgraditi osrednji stadion, v katerem bi bilo prostora za 250.000 gledalcev. Zimske olimpijske igre bi se morale vršiti v Sapporu, vzhodnem središču zimskega športa. Vojna s Kitajci pa je preprečila prvo proslavo olimpijskih iger na Japonskem.

Nadaljevanje in konec turnirja na Kodeljevem

V soboto popoldne se nadaljuje turnir z belo žogico, ki se je pričel prejšnjo soboto in in nedeljo, in se v nedeljo konča. Ta del turnirja bo vsekakor najzanimivejši, ker se bodo spoprijela moštva, ki so ostala še neporažena, in to so: Hermes, Mladika I. in Korotan I. — Lahko pa seveda še katero poraženo moštvo prehititi katero gori omenjeno, ki še z njim ni odigralo dvoboja. Tako bo v soboto na sporedu tudi važni dvoboj med Korotanom I. in žilavim III. moštvom Mladike, ki zna prinesiti prvo presenečenje, ter Hermesom in II. garnituro Mladike. Poleg tega igra v soboto še Slavija z Mladiko II. in Korotanom II. V nedeljo dopolne odigrajo med seboj favoriti: Mladika I. — Korotan I., Hermes in Korotan I. Popoldne bo na sporedu nekaj finale Hermes—Mladika I. poleg ostalih dvobojev, ki še preostanejo. Pri tako obilnem sporedu tekmovalca z belo žogico bo imelo naše občinstvo priliko spoznati tableteniške mojstre, ki tako neumorno vrte svoj lopar nedeljo za nedeljo.

Šport v kratkem

Štiri tedne je trajala letošnja drsalna sezona v Zagrebu. Medtem so izvedli prvo drsalno prvenstvo Hrvatske Države. Med seniorji je bil prvi Skrtič Ante, drugi pa Herzog Ivan, med seniorkami pa je Petaj Mira potisnila nadarjeno Evo Gruberjevo na drugo mesto.

Koroški boksarji so se borili v nedeljo v Celovcu za naslove prvakov posameznih kategorij. Prvenstvenih tekem se je udeležilo tudi nekaj Jeseničanov. V veltar teži je Zupan premagal Pristova (oba Jeseničana), v srednji teži pa se je Kodym uveljavil nad Tomaničem. Kakor že večkrat pri takih nastopih, je bilo tudi tokrat največ zanimanja za nastop naj-

boljšega Jeseničana Ažmana. Po težki borbi je premagal Celovčana Drsko in si priboril delno prvenstvo v srednje teži skupini.

Na zelenem polju bo spet živo. Na Hrvatskem bodo nadaljevali z državnim nogometnim prvenstvom v nedeljo 1. marca. Na vrsti bodo sledeča srečanja: Gradjanski:Zagorac, Zelezničar:Concordia, Victoria:Zrinjski.

Dva nemška boksarja sta padla na polju slave: Schopp in Kotte. Oba sta bila člana državnega boksarskega predstavništva.

Žepar v zverinjaku

Zemljevid k bojem na Tihem morju.

Francesco Perri

67

Neznani učenec

Čudovinski roman iz Kristusovih časov. Prevedel dr. Joža Lovrenčič

»In kakaj jo je dal?«

»Da bi obvaroval človeka.«

»Dobro si povedal: da bi obvaroval človeka. In zdaj mi povej: Ali je potrebnejše obvarovati človeka ali obvarovati postavbo?«

Farizej je pobesil glavo in se tiho umaknil v sredi svojih tovarišev.

Juda je kakor očaran gledal Jezusa in sam pri sebi rekel: »Ali je resnično ta Mesija?«

6.

Medtem se je zvečerilo. Voda v jezeru je postala grljive barve in eonce je tonilo za sive vrhove Judejskih gor. Kosmi dima so se dvigali iznad vseh streh v Kafarnaumu.

Jezus je stopil iz čolna in šel z nekaterimi svojimi zvestimi proti grču nad vasio. Z njim so bili: sinova Zebedejeva, še dva druga brata Simon in Andrej, ribiča iz Kafarnauma, ter še nekaj drugih. Vseh je bilo enajst.

Juda je šel nekoliko oddaljen za njimi, a ko je prišel Jezus s svojimi zvestimi na grč, je popešil svoj korak in jih dohitel.

»Učenik,« je rekel in stopil predenj, »poslušal sem tvoj govor v čolnu in sem pripravljen služiti ti do smrti.«

Učenci so bili nekoliko presenečeni ob mladencu, ki se je vtihotapil in bil še ves prašen od dolge poti.

»Odslovi ga, Učenik,« je rekel Peter, ki mu oči na novo prišlega niso prav nič ugajale, »mi ga ne poznamo.«

»Pustite ga,« je odvrnil Jezus, »prišel je od

tako daleč in je prišel, ker ga je nekdo poslal.« Nato se je obrnil k Judu: »Rekel si, da si pripravljen, služiti mi; a jaz ne iščem nikogar, da bi mi služil. Jaz iščem take, ki bi me ljubili. Ali si pripravljen, ljubiti me, Juda iz Keriotha?«

Juda ga je ves začuden pogledal.

»Učenik,« je odgovoril, »jaz te že ljubim bolj od vseh teh, a kako je to, da ti je znano moje ime?«

»Videl sem te, ko si prihajal od daleč,« je rekel Jezus in v njegovih očeh je bila bridka žalost, »in sem se zveselil, ker sem te pričakoval. Potreben si mi. Tudi tebi je prihranjen tvoj del v pripravljani kraljestva in je težak. — Sprejmite ga medse,« je rekel potem, obrnivši se k učencem, »in naj bo v naši družini, zakaj od danes boste moja družina. Izbral sem vas, da boste oznanjevali blago vest in da boste, ko pojdem k svojemu Očetu, ohranili mojo ljubezen med ljudmi in kar bom zapustil, da ostanem z vami in s tistimi, ki pridejo, do konca časov.«

»Sedite tu okoli mene na travo, moji dragi,« je nadaljeval Jezus vedro, skoraj šegavo, »pripravimo tla za našo setev, zakaj čas pritiska in sveta za oranje je veliko.«

»Danes vas pošiljam po deželi Izraelovi, a ko vas bom za vedno zapustil, vas bom poslal kakor silne vetrove v vse štiri strani zemlje. Jutri pojdete na pot. S seboj vzemite samo, kar je najpotrebnejše: haljo, novo obutev in palico. Pojdite iz kraja v kraj in oznanjujte vsem ljudem brez razlike: Judom in Samarijanom, Rimljanom in paganom, zakaj Sin človekov je prišel, da odpravi te razlike in združi vse Adamove sinove v hiši skupnega Očeta.«

»Oznanjujte blago vest. Kamor koli pridete, eklicite vse na trge in govorite: »Bratje, božje kraljestvo je blizu. Pripravite se, da vidnete vanj, zakaj Tisti, ki je bil obljubljen, je med vami in videli boste njega in njegova dela.«

»Ti, Simon Jonov, pojdeš v Beteajdo. Odslej boš Kefa, zakaj kakor skala eredi morja boš na veke in okoli tebe bo hrumela nevihta. Vidva, Jakob in Janez, sina Zebedejeva, moja srčna leva, pojdetaj v Samarijo. Odslej vaju bom klical »sinova groma.«

Druga za drugim je vse poklical po imenu in vsakemu določil njegov cilj ali v Galileji ali v Judeji. Samo Judu ni dal nikakega posla.

»Ti ostanes pri meni,« je rekel možu iz Keriotha, »da se naučiš, ljubiti me.«

»Učenik,« je rekel Juda, »jaz te že ljubim in želim, da bi me prezkusil, in bi ti to dokazal. Povej mi kaj želiš, da storim, in storil bom.«

Jezus je odkimal z glavo in z bridkim izrazom pobožal Judu zmršene lase.

»Vidiš, ubogi moj Juda,« je rekel, »da si že zdaj nemiren. Kakor veter se mi bližaš, a prava ljubezen ni taka. Je kakor vonj polja: prevzame te in ne veš, odkod prihaja.«

Petru se je obraz zmrčil. Bolelo ga je, ko je videl, da je ob novem učencu zapostavljen.

»Učenik,« je rekel, »tegale ljubiš že bolj ko nas, in vendar je prišel zadnji.«

»O, Kefa, Kefa,« ga je Jezus posvaril, »ali skrbni zdravnik za zdrave ali za bolne?«

In se je napotil in je šel proti mestecu, ki je šumelo kakor panj v vedrem miru večera.

V ARBELSKIH RUPAH

1.

Po dveh mesecih mirne plovbe, med katero je pristala samo na Rodu, je jadrnica »Amalteja«, s katero se je vozila Varilija, prispela prve dni septembra v Tir.

Mesto škrlata, mesto, ki so ga starodavniki imenovali »tržišče narodov«, se nenadno prikaže kakor blesteč privid na sinjih gričih. Tir pomeni v poročljivi nizki zelenostročni fižol. Imamo še dolgo vrsto zelenostročnega in rumenostročnega nizkega fižola, vendar pa nobena vrsta ni tako bogata in zgodnja. Pri prekljarju se bomo odločili za zelenostročni Sivi dan in pa za že splošno znani in uveljavljeni Cipro. Med rumenostročnimi prekljarji pa priporočamo zlasti voščence in Mont d'or.

Kakor bo kopno, bomo pa kar na gredo pod mlo nebo sejali peteršilj in rdeči korenček, ki ga bomo letos gotovo več kuhali za prikuho. Izbrali bomo tako imenovani dolgi peteršilj in sloviti nanteški korenček. Če bi pa morda vendar kdo ne mogel dobiti dobrega semena rdečega korenčka, naj pa seje kar navadno rumeno korenje. In če bi pa kdo ne mo-

gel najti peteršiljevega semena ali zelene, naj pa seje pastinak, ki združuje oba okusa in ga se premalo rabimo za zelenjadne juhe.

Ponavljamo: Zagotovite si gnoj, če vrta niste jeseni dovolj pognojili. Takoj pa poiščite zanesljivo dobrega semena, predvsem naštetih vrst povrtnine. Pripravite čim največ sadik, da jih boste lahko odstopili tudi svojim sosedom. Berite članke v dnevnikih pazljivo in stalno! Ravnajte se po navodilih, objavljenih v dnevnikih in v Sadjarju in vrtnarju ter drugih strokovnih časopisih. Obiskujte predavanja podružnice Sadjarskega in vrtnarskega društva in posvetujte se z izkušenimi vrtnarji in zelenjadarji!

Takoj si preskrbite semen za vrt!

Ze lanske leto so ljubljanski občani začeli vrtnariti kar na veliko in kmetovati posebno tudi na zemljiščih, ki jim jih je dala na razpolago mestna občina. Začetniki seveda niso imeli takega uspeha, kakršnega so pričakovali, ker pač še niso pravilno znali obdelovati zemlje, predvsem so jo pa premalo gnojili. Sicer letina sploh ni bila prav dobra, ker je tudi zelenjava zelo trpela pred raznimi zajedalci in tudi zaradi suše. Navzlic temu bodo pa lanske skušnje letos že mnogo pomagale, da bodo uspehi boljši in razveseljivejši. Podrobnih navodil seveda ne moremo dati, saj moramo našim časnikom in strokovnim časopisom biti zares hvaležni, da nas dan na dan poučujejo vrtnarstvo tako podrobno in razumljivo, da bo tudi začetnik imel uspeh, če se bo ravnal po njih. Prav posebno pa še opozarjamo na predavanja glavne ljubljanske podružnice Sadjarskega in vrtnarskega društva, kjer vsak poslušalec še posebej lahko vpraša, kar bi rad vedel.

Ker bo letos obdelanih, posejanih in zasajenih še več vrtov, si moramo takoj priskrbeti dosti semena. Kdor ima toplo gredo, bo sejal vanjo že kraj tega meseca ali pa v začetku marca. Marsikdo si bo pa toplo gredo šele napravil ter ga zato opozarjamo, naj napravi okna široka po 1 meter in visoka po 1,50 m, kakršna predpisuje splošno veljavna mednarodna norma za vzgojo zelenjave že zaradi velikosti in dolžosti desk. Te so namreč vse po 4 metre dolge ter pri oknih te mere desko popolnoma izkoristimo, pri drugi meri imamo pa odpadke.

S semanjem moramo varčevati do skrajnosti že zaradi cene, predvsem pa tudi zato, ker imamo semena dobrih vrst zelenjave zelo malo.

Poklicni vrtnarji in zelenjadarji ter vsi tisti, ki imajo skušnje in tudi oddajajo sadike, naj letos na vsak način pripravijo precej več sadik kot lani.

Ze junija meseca bomo potrebovali za prehrano zgodnjo kolerabo, zgodnji ohrovt, zgodnje zelje, rdečo peso in solato, ki jo bomo seveda s svojega vrta lahko dobili že prej na mizo.

Za setev v toplo gredo posebno priporočamo naslednje vrste zelenjave:

Zgodnjo kolerabo poiščimo dunajsko in praško, seveda belo in modro, predvsem pa priporočamo po trdki imenovano Dvorskega zgodnjo kolerabo.

Pri zgodnjem ohrovtu se bomo odločili za zgodnji ulmski. Če bo na razpolago, bomo pa sejali tudi vrsto Pomladni sel (Vorbote), nekoliko poznejši ohrovt je pa Zelezna glava.

Za Ljubljano preizkušeno in najbolj priporočljivo zgodnje zelje je junijsko orjaško, pravtako pa tudi Enkhujsenska slava.

Ker je rdeča pesa prav dobra tudi brez olja, jo bomo letos nasejali čim največ. Samo prvo partijo bomo nasejali v toplo gredo, pozneje pa kar na gredo pod mlo nebo. Najbolj

Malioglasil

U najem

Večja restavracija

Službe

Kupimo

Službe

Pohištvo

Prodamo

Knjigovodja-bilancist

Eleonora Dev

Učiteljica v pokoju

Umrla je naša ljubljena sestra, teta in vsakinja, gospodična

Pogreb drage pokojnice bo v nedeljo, dne 22. februarja 1942, ob 4 popoldne, z Zal, iz kapelice sv. Andreja k Sv. Križu.

Ljubljana, 20. II. 1942.

Globoko žalujoče rodbine:

dr. Doljan, Roos, Dev, Costaperaria, arhitekt

23

Oporoka osmih bojnikov

Grad se razteza daleč na okrog. Čeprav je natakar precej pretiraval, ko je pripovedoval, da je grad tisoč let star, je vendarle dovolj star. Hammond je presodil, da šest do sedemsto let. Okoli gradu je okop z globokim jarkom, ki pa je zdaj skoro suh in v njem raste visoko bičje. Širok kamnit most čez jarek vodi do mogočnih vhodnih dveri. Na masivnih, z železom okovanih hrastovih dverih je vdelen stanfordski grb. Kamnita ograja na obeh straneh mostu že močno razpada; veliki kosi so že popadali v jarek, kjer se zdaj sivo in belo svetlikajo izmed temnega bičja.

Prijateljla počasi stopata po mostu. Naenkrat pa Bazil kakor odrevenel obstane. Razločno se sliši tih, tožeh glas, ne da bi človek mogel reči, odkod prihaja.

Tudi Hammond, ki je naprej etopal, obstane. Spet se oglasi skrivnostni, tožeh zvok, ki zamre kakor vzdih.

»Si slišal, Lion — to je pa grd glas! Kaj neki je bilo?«

»Strahovi objokujejo Tvojo nevednost. Le kar naprej pojdiva!«

Bazil, precej zaskrbljen, stopa za prijateljem, skrivnostni glas pa se več ne ponovi.

Prečla sta most ter obstaneta pred mogočnimi hrastovimi dvermi.

Hammond z žepno svetliko obsveti ključavnico ter železno okovje.

Nenadno osupne.

»Bazil,« pravi, »Vedno bolj zanimivo! Vrata niti zaklenjena niso!«

»Še bolje tako! Lahko kar noter greva in si ves grad ogledava!«

Hammond z ramo potisne eno durnico, ki se

zadnjem kotu zapazita polžaste stopnice, ki najbrž vodijo v stolp. Na desni strani veže se končuje hodnik, ki vodi od ene strani.

»Oglejva si najprej ta le hodnik!« predlaga Hammond. »Električno stikalo bova že našla.«

Njune stopinje odmevajo od kamnitih obokov. Bazil docela brez potrebe močno trdo stopa — saj je njegov korak edini glas, ki mu je domač.

Na hodniku je več vrat, ki pa so vsa zaklenjena. Na konec hodnika zapirajo velika težka vrata. Ko Hammond prime za ključko, se vrata hitro škripajo odprta.

Vstopita v prostorno dvorano z nizkimi okni, ki skozi niz mesečina obseva dolgo vrsto viteških oklepov in drugega orožja. Izpod stropa vise stare, obledela zastave — spomini na boje in bojno slavo davno minilih časov. V slabotnem prepihu zastave rahlo plapolajo.

»Viteška dvorana,« omeni Hammond.

»Kje neki je stikalo? Rad bi si to krasoto malo bolj ogledal.«

»Ta dvorana ni električno razsvetljena — bržčas iz spoštovanja. Vsekakor stikala pri vratih ne najdemo. Sicer pa naju ta dvorana nič ne briga. Vrniva se rajši, ker sva zašla že predaleč od stopla.«

Vrneta se po istem hodniku ter spet stojita v veži.

»Poskusiva po polžnicah, Bazil! Od tam bo menda že kak dohod do gorenjih nadstropij — pod nama so bržkone tudi še prostori, zakaj vnanje stopnišče ima precej stopnic. Najprej pa poglejva, kam prideva po teh le polžnicah!«

Mogočne kamnite stopnice so bile v dolgih stoletjih že kar izdolbene.

»Puh!« zastoka Bazil. »Na teh stopnicah po stanem še vrtoglav. Ali bova kaj kmalu na vrhu?«

Polžnice naglo preidejo v širok prag, odkoder

vodi dvoje vrat. Prva, ki jih Hammond poskusi odpreti, se takoj odpro.

Ko obrne stikalo, zagledata veliko sobano s parketnim podom. Ta soba je videti malce bolj prijazna, kakor pa so bili drugi prostori, ki sta jih doslej videla. Nekaj stolov, velika pisalna miza, več omar z akti: malo pisarna, malo soba — vsakega nekaj. Po pisalni mizi so ležale raztresene listine, omare so bile na stežaj odprte, Hammond zamišljeno stopi k omaram ter pregleduje, kaj je v njih: pisma in trgovske knjige, vse pa tako razmetano, kakor na pisalni mizi.

»Zdi se mi, da ta dobi Thompson nič kaj preveč ne ljubi reda,« meni Bazil. »Redkokdaj človek vidi tako navlačo.«

»Upajmo, da ne bo kaj drugega,« kratko odvrne Hammond ter stopi k mizi.

Nenadno Bazila kar pretrese. Neki v zapuščenem gradu so se vrata na ves glas zaderlešnila. Bazil pogleda Hammonda, ki pa se za to ne zme-ni, marveč se sklanja nad mizo ter zamaknjen ogleduje mizni rob. Naglo se zravna. Vse, kar je poprej v njegovem obličju bilo veselega in ljube-njivega, zdaj kakor krinka odpade in izgine.

»Kri!«

S prstom pokaže na rob pisalne mize. Bazil pristopi, pa se plašno ozira nazaj.

»Aha — seveda! Nobenega dvoma ni. — Sliši, ali si slišal, kako so se vrata zaloputnila?«

»Slišal — kaj hočeš reči? Če Te je strah, dečko, kar domov pojdi ter si cucelj vtakni v usta. Tukaj bom že sam opravil.«

»Strah! Mene — pa strah!« užaljen ponavlja Bazil. »Te besede ne poznam drugače kakor zgolj iz pripovedovanj drugih. — Saj bo skoro polnoči. Lion. Morebiti imajo pa zahreni zdalje svojo glavno vajo, preden začno zares strašiti... midva pa sva brez vsakršnega orožja.«